

MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION
„1 DECEMBRIE 1918” UNIVERSITY OF ALBA IULIA
FACULTY OF HISTORY AND PHILOLOGY
DOCTORAL SCHOOL OF HISTORY

ASTRA’S ALBA-IULIA DIVISION
(1870-1948)

ABSTRACT OF THE PhD THESIS

PhD Scientific coordinator :

PhD Professor Eva **MÂRZA**

Phd Candidate:

Dragoş-Lucian CURELEA

Alba Iulia
2018

Keywords: Structure of Astra local, Alba Iulia, Transylvanian Association, national building, cultural training, Ioan Teculescu, Eugen Hulea, libraries and schools for the local people, cultural circles, public monuments

SUMMARY

CONTENTS

INTRODUCTION	3
I. THE POLITICAL AND CULTURAL LIFE OF THE ROMANIANS IN TRANSYLVANIA BETWEEN 1861-1948	12
1. Establishment of the Association. Conditions and Evolution	12
2. The Collaboration of the Association with Romanian Institutions after 1918	62
II. HISTORIOGRAPHIC APPRECIATIONS	91
1. General Historiographical Assessments Regarding the Association	91
2. Historiography on Astra's Division of Alba-Iulia	115
III. THE STRUCTURE OF ASTRA'S ALBA-IULIA DIVISION	124
1. Directors and Presidents	125
2. Members	136
3. General Assemblies of the Association in Alba-Iulia	159
4. Assemblies of the Members of Astra's Alba-Iulia Division	163
5. Communal Agents. Cultural Circles	192
IV. SPECIFIC FORMS OF ACTIVITY IN ASTRA'S ALBA-IULIA DIVISION	206
1. Dissertations and Lectures for the People	206
2. Conferences for Intellectuals	220
3. Libraries for the People	229
4. Schools for Adults. Financial Support for Young People in the Division	246
CONCLUSIONS	263
BIBLIOGRAPHY	269
APPENDIX	302

The Romanian society's desire for progress became more and more evident in the second half of the 19th century. Within Transylvania, this desire manifested itself through the Association's activity and its divisions. In Transylvania, the modernization of society had several prerequisites, the regime that had emerged after the 1848-1849 Revolution, the neo-absolutist one between 1849-1860, followed by the liberal one between 1860-1867, situation in which the Association for Romanian Literature and the Romanian People's Culture could be established in Sibiu (1861), as a result of a collective effort on behalf of the Romanian nation's elites. The founding of the Association meant for the evolution of the Romanian people in Transylvania a major event, followed by the creation, a few years later, of the Romanian National Party in Transylvania, during the Conference held at Miercurea Sibiului (1869).

The Transylvanian Association for Romanian Literature and the Romanian People's Culture was established in Sibiu (1861) by the outstanding members of the Romanian elite of this Habsburg Monarchy's province. The Transylvanian Association meant for the Romanians belonging to this province the implementation of some older projects of the Association, which aimed at the realization by the Romanian intelligentsia of Transylvania of a literary society. And according to other opinions and authors, the aim was for the emergence of an academic-cultural forum. Among the precursors of the Association we have noticed Simion Bărnuțiu, for he has expressed at Blaj, as back as 1848, long before the establishment of the Association, which to be the belief and purpose of this Romanian institution, "the national culture with united powers, for culture is today the measure of every nation's happiness and welfare." The weapons of the spirit will be used in the future in order to build the Romanian national identity in Transylvania, especially in the cultural sphere.

With patience and tact, the Transylvanian Association accomplished this purpose magisterially, commencing in 1861, deed witnessed in the tenacious, constant, and continuous affirmation of the Romanians belonging to the province. The cultural manifestations of a people include, besides the scientific, the literary, the artistic creation, educational and specific approaches unfolded by associations, societies, and cultural reunions through the most diverse activities: reading societies, theatre fund companies, reunions of craftsmen, of women, of teachers, of choirs, etc. Out of all these forms of manifestation of the Romanian elite in Transylvania, we have focused on the current study of the Association. Our research has aimed to chronicle the history of the functional manifestations and the national-Romanian cultural-specific expressions that took place in one of the most important territorial structures of *Astra's Alba Iulia division*, between 1870-1948.

Regarding the methodology used in the scientific research, we mention that there have been studied existing documentary sources in the National Central Historical Archives of the State, Funds of the *Presidency of the Council of Ministers*, the *School Inspectorate of Mureș County*, the

Romanian Anti-revisionist League, those in the Archives of the Holy Synod of the Romanian Orthodox Church, the Funds *the Military Clergy Inspectorate* and *the Archbishop*. Has also been covered the *Alexandru Lepădatu Archives* Fund, in the Library of the Romanian Academy, and *the Andrei Şaguna* Fund, in the Library of the Transylvanian Metropolitan Church. The documents belonging to the “*Astra*” Fund in Alba Iulia, which is to be found in the archives of the Alba Iulia’s Union National Museum, were also of utmost use in carrying out this research. In the Sibiu County Service of the National Archives, there has been accessed information from the *Astra* Fund, *Documents* and *Correspondence Packages*, *Council Leader* and *Alexandru Vaida Voievod*. In the Alba County Service of the National Archives, there have been investigated documents from the *Romanian National Council* Funds, *the Prefecture of Alba County*, *the Alba Iulia Tribunal*, and *the Romanian Orthodox Deanery*. We also mention the *Manuscript* Fund which is located in Sibiu County’s Library „Astra”.

At the same time have been read the administrative documents of the Association, the *Statutes* and the *Regulations*. These were renewed periodically, according to the new realities in which the Sibiu cultural institution manifested itself along its existence, both at the central and territorial level through the functional and organizational approaches, but also through the specific cultural activity that took place in its divisions. The mentioned documents have been of great use, they have been studied and quoted as they have provided us with information and essential data to understand how this cultural institution of the Transylvanian Romanians was organized and functioned, presented the way in which its members were classified and activated in the cultural-scientific sections; also the way in which were organized and held the annual general meetings, as well as those organized within the Transylvania territorial structures of the Association, in the case of this research, in the *Alba Iulia division of Astra*.

In order to accomplish this work, have been consulted the general bibliography, but also the special bibliography to understand the history and evolution of the Association, as well as the functional mechanisms encountered in the divisions. Covering the specialized studies and articles, the emphasis of the research has been focused on the specific approaches that took place in the divisions in Transylvania. We have remarked that our attention, beyond the general framework, has focused on the aspect of rendering, presenting, and substantiating chronologically the specific activity in the assigned division of Alba-Iulia. The archive documents, the accessed bibliography, the studies and the articles that have been covered have been useful to us in order to understand the evolution of *Astra*’s cultural phenomenon in Transylvania, both before the Union of 1918, as well as later on, beyond that date, in Greater Romania. The monographs, which have as subject the activity of the Association during the period between 1861-1950 and capture the functional, administrative, cultural, and educational dimension of the Association, have also been researched.

We mention here, regarding the history of the division of Alba Iulia, the memoirs of Matei Fehérvári, Virgil Cucuiu, Leonte Opreș and Eugen Hulea (from the interwar period) and the published studies regarding some stages in the evolution of the territorial structure of the Alba Iulia Association by the researchers Nicolae Josan, Valer Moga and Gabriela Mircea. More recently, the biographical insets of some representatives of this division were published in the *Dacoromania* magazine, which is also accessible on the Internet.

The Transylvanian Association for Literature and the Romanian People's Culture has been projected from the beginning as a cultural institution in which the elite of the Transylvanian Romanians to be able to manifest itself. It polarized around its purpose and program, the elite and the Romanian public in Transylvania, regardless of their denomination, which formed that militant intelligentsia in order to form the Romanian nation and its specific consciousness.

In order to reach its goal, the Association also collaborated with other cultural societies belonging to the Romanians, the Romanian Academy, the Arădană Association for Culture and Conversation of the Romanian People, the Romanian Theatre Fund Society. We also mention the contribution that the representatives of the Romanian elite in Transylvania had at the foundation of Astra Bessarabia, Astra Banat, and Astra Dobruja. In time, but also as a result of the establishment of the Romanian Academy (1867), the activity of the Association will prioritize itself on the education of the Transylvanian Romanians, the Central Committee renouncing to the academic line of the institution and dedicating itself to the education of the Romanian people through lectures for the people, conferences for the intellectuals, classes for the illiterates, organizing exhibitions, setting up cultural establishments (museums, national houses, libraries, and others), organizing the mixed schools for peasants, but also erecting some monuments for the public (statuary groups, heroes' monuments).

The Association in Transylvania assumed, from the beginning, as the major interest, the construction of the Romanian nation also through the cultural act. The representatives of this nation of Transylvania were aware of the fact that the revolutionary action was outdated in the second half of the 19th century. Thus they tactically and realistically focused on a series of cultural manifestations with implications in the economic, the social, and even in the political life of the Transylvanian Romanians. The construction of the nation through specific cultural manifestations was an approach that we encounter it throughout the "Mittel Europa" area since the beginning of the 19th century.

We have in mind the circulation of ideas, values, and concepts and we are in the assent of the researcher Ioan Bolovan, who considered that the Transylvanian Association was influenced by the Maticas; organisations that existed and manifested themselves nationally and culturally in the space

of the Slav world controlled by the Habsburg Monarchy at that time. Moreover, the Transylvanian Association was also an essential landmark for the Slovak Matica, founded in 1863 (Martin), just two years after the founding of the Romanian national cultural institution in 1861 in Sibiu. In order to achieve its goal, the cultural institution adopted the project of the Sibiu's jurist Iacob Bologa, which aimed to establish territorial structures: the divisions. Thus, the second president of the Association, Vasile Ladislau Pop considered, in the general assembly at Șomcuta Mare (1869), that the institution he was leading could better reach its goal, thus contributing to the raising of the Romanians through culture and to the formation of their national consciousness.

The Transylvanian Association represented the cultural-national platform through which the Romanian elite manifested itself for the purpose of cultural, literary, and scientific elevation. The space of these specific manifestations was represented by its division and its communal agents until 1920, and after that year, the cultural circles. From a functional point of view, the Association was led by its general assembly, and executively by the Central Committee and an elected president. We mention as an essential premise for the success of the founding and the activity of the cultural institution the collaboration that took place between the representatives of the two Romanian confessions in the province: the Orthodox and the Greek Catholics. This attitude favoured the emergence of the Association, and moreover, it made available, prepared staff, meeting places, experience, but also specific cultural means. Priests and teachers contributed essentially to the success of the undertaken program by the Romanian intelligentsia through the *Statutes* and the *Regulations of the Associations*. We have in mind that the first president of the Association was the Orthodox Bishop of Sibiu, Andrei Șaguna, and the canon of Blaj, Timotei Cipariu, vice president.

We note that in Alba Iulia, a settlement with strong emotional connotations in the Romanians' consciousness, the news of the founding of the Association arrived as early as 1861 because one of the main founders was Axente Sever. We mention that at that time the former prefect in the Revolution of 1848-1849 lived in the lower Alba County, in Cricău. Between 1861 and 1869, the Association mentioned among its collectors and its reliable people in Transylvania also those that lived in the area of Alba Iulia. Axente Sever, the administrator of a state property in Cricău, was nominated during the meeting of the Central Committee on December 10th, 1861. Nicolae Berghianu, proprietor of Alba Iulia, was nominated by the same executive institution in Sibiu during the meeting of September 4th, 1866, while in the meeting of September 17th, 1867, were nominated Alexandru Tordășanu, the Orthodox archpriest of Alba Iulia, and Augustin Papu, his Greek-Catholic counterpart.

The establishment of Astra's Alba Iulia division was possible following an address from the Central Committee of the Association and the prompt reply of Axente Sever and Alexandru

Tordășanu. Under the address no. 295/1869 of the Central Committee of the Sibiu Association and following the confidential discussions held in Ighiu (February 6th, 1870) among trustworthy people that the Association had in the Alba-Iulia area (Axente Sever, Alexandru Tordășanu, Nicolae Berghianu, Augustin Papu) and Delegate Nicolae Gaetanu it was decided that during the spring of the year that followed, in 1870, the representatives of the Alba-Iulia's Romanians to form the *Astra's Alba Iulia Division*, the eighth territorial structure of the Association in Transylvania. And this Romanian project materialized itself in the constitutive general assembly that was organized at the headquarters of the Orthodox Confessional School, which functioned within the parish of Alba Iulia's centre, on March 21st, 1870. In its organizing committee, we meet A. Sever, Iacob Brândușanu, Alexandru Tordășanu, Nicolae Gaetanu, Nicolae Șandor de Vist, and others.

Amid the background of the current scientific concerns preoccupied to shed light upon the history of the divisions, we place ourselves, through our contribution, among this trend. Through the analysis that we have undertaken in this paper, we have aimed to present the cultural evolution and the specific forms of activity that took place in the *Astra's Alba Iulia Division* over its 78 years of existence. The appearance of the Alba-Iulia division, its organization, structure and number of members, as well as the steps taken there, were mainly due to the consensus that had formed between the representatives of the Romanian elite, archpriests, lawyers, priests, and teachers until the Union of 1918. After this date, the *Astra's Alba Iulia Division*, as well as others in the interwar Transylvania, manifested themselves in the direction of social pedagogy and adult education; moreover, it contributed to the support of the Romanian educational system. Within the ranks of the local elite, after 1918 there activated teachers, respectively, officers of the Romanian army. In the *Astra's Alba Iulia Division*, we have also come across in the work that we have undertaken a local committee in which activated deacons of both confessions, as was the case of Alexandru Tordășanu, Nicolae Ivan and Ioan Teculescu (Orthodox), Simion Micu, Vasile Hossu, Vasile Urzică (Greek Catholics), lawyers, Rubin Patiția, Camil Velican, Ioan Pop, Zaharia Muntean, Ioan Sandu (Orthodox) Leonte Opreș and Eugen Hulea (Greek Catholics) and a military physician, Lieutenant Colonel Nicolae Igna.

Through its program, the Association aimed to improve the material and spiritual state of the Romanians, but also to raise their cultural and educational level. Throughout its existence, we note the organization of events with local and regional impact, such as the gatherings for the people, the establishment of the divisions and local structures under their authority (communal agencies, cultural circles, even cultural homes in 1939), granting scholarships to support young people, with their intellectual formation (for those who were attending faculties) or with their technical skills (for those who trained in crafts), publishing studies and research in its journal, *Transylvania*, and in other publications that emerged under the aegis of the Association in the interwar decades.

There are a series of studies published by members of the Alba-Iulia's Division since the time when its director was Axente Sever (presented dissertations, paperwork, and working regulations) and then by other directors too or members of the local leadership committee, Ioan Teculescu (religious-moralizing works, sermon books), Horia Teculescu (folklore studies, literature, and memorial studies, the year-books of "Prince Nicolae" High School of Sighișoara), Eugen Hulea (historical studies, and later on monographs and memoirs, documents from the Revolution of 1848-1849). We also note the monographs published in the interwar decades, which had as authors local intellectuals, some of them being secretaries, librarians or presidents of the local division, Matei Fehérvári, Virgil Cucuiu, Leonte Opreș, Eugen Hulea, in which they made references to the general activity of the Association (E. Hulea) or the cultural-specific activity of this division (V. Cucuiu and L. Opreș).

In order to achieve the declared goal, the leadership of this division activated especially after 1905, when the director's position, in the aftermath of the elections, belonged to the orthodox archpriest of Alba Ioan Teculescu, establishing libraries for the people (Dumitra, Ighiu, Micești, Șard, Totoi, Țelna), organizing lectures for the people, supporting conferences for intellectuals (Aiud, Alba Iulia, Teiuș, Ocna Mureș, Sebeș, Zlatna), organizing schools for peasants, building and organizing some cultural establishments in rural and urban environments (the Museums dedicated to Avram Iancu in Vidra de Sus and Alba Iulia Union Museum) national houses, libraries, public monuments (Sântimbru Heroes' Monument, Blandiana and Cioara Heroes' Monument, and the National House from Vințu de Jos) were part of the vast program of raising the Romanian nation and forming its consciousness within the Alba-Iulia area.

Astra's Alba Iulia division had as leaders between 1870-1948 exceptional personalities. Among them, elected in the general assembly of the members, were Iacob Brândușanu, Axente Sever, Alexandru Tordășanu, Ioan Pipoș, Nicolae Ivan, Canon Vasile Hossu, Rubin Patiția, Ioan Teculescu, Zaharia Muntean, Ioan Sandu, Romul Boca, Eugen Hulea and Nicolae Igna. From the socio-professional point of view, those who assured the cultural management in the Alba Iulia division we have noticed five lawyers, four outstanding representatives of the Church, two teachers who were occupying administrative positions in the hierarchy of the interwar Romanian education system, one landowner and one military doctor with lieutenant-colonel rank who was in 1948 leading the Military Hospital of Alba Iulia.

In the work that we have undertaken, we have also emphasized the outstanding organizational activity which has been achieved in the leadership mandates exercised by Ioan Pipoș (1875-1887), Ioan Teculescu (1905-1923) and Eugen Hulea (1936-1947). The establishing act and the activity unfolded through the communal agencies, the organization of lectures for illiterates, the establishing

of libraries for the people in the more important communes of the division, the cultural circles, but also the organization of schools for peasants, were priorities for those who were at the forefront of the Alba Iulia's division.

In the *Introduction of this paper*, we have presented the general framework in which the Association was established, the way of analyzing, approaching, and structuring the research, according to the documentary sources, as well as the general and special bibliography that was needed in the construction process of the present work. There was mentioned the context that allowed the constitution of the division in Transylvania and we have justified the choice of the theme, namely the title specification and the motivation of its choice. We also selected from the ranks of the association's official, the *Transilvania* periodical, two representative quotations from the studies published by Ioan Lupaş and Andrei Bârseanu in the jubilee number of 1911, which we have considered them to be representative to justify our approach regarding the history, the facts, and the evolution of the structure local Association of Alba Iulia.

In the first chapter, titled, *The Political and Cultural Life of the Romanians in Transylvania between 1861-1948*, after a general exposition regarding the emergence and evolution of the Association, we have presented the evolution of the Romanian cultural institution in the context of Dualism, the relationship that the Romanian institution had to have with the authorities; for example on the occasion of organizing the annual general assemblies, on the occasion of sending the Hungarian Tax Authorities in Târgu-Mureş the Association's subscriber's list for the tax authorities to know precisely the financial situation of the Association expressed through the funds held and capitalized mainly in the "Albina" Bank of Sibiu, but also in other credit institutions in Transylvania. We mention the establishment of the Central Library of the Association, the Libraries for the People of the Division, the Museum of the Association in Sibiu (1905), the writing of the first Romanian Encyclopaedia, the calendars of the Association, of the *Transilvania Magazine*.

We have presented the contribution that the Association had to the achievement of the Union of 1918 and the role of the Romanian elite in this major historical and political process of the Romanians on both sides of the Carpathian Mountains. After 1918, the Association gradually resumed its program and its specific activities, but in the new given context, it had to relate itself to the other cultural institutions that existed in Greater Romania, and thus it underwent a rethinking of its purpose, moving towards social pedagogy and adult education. After the First World War, the Association was involved in the organization of the Coronation of the Sovereigns of Greater Romania, Ferdinand I and Maria in the Coronation Cathedral in Alba Iulia (1922), the founding of the Avram Iancu Museum at Vidra de Sus, but also in the Union's Holidays that were organized in Alba Iulia in 1929.

The Association also sought to establish in Alba Iulia a Union Museum but had to take into account in its project also the existence in the City of Union of an Archaeology Museum that has already been established in 1888 by the Society of History, Archaeology, and Natural Sciences. This cultural institution was named, from 1920 till 1929, as the Ethnographic Museum. In the context of the Union Holidays, on May 20th, 1929¹, the Prime Minister Iuliu Maniu, has inaugurated in Alba Iulia “a Union Museum”. As the Museum of the Association inaugurated in Sibiu in 1905 was the most prominent museographic project materialized in the pre-war period, so was the Union Museum in Alba Iulia the most important achievement of the Association in the interwar decades. After 1938, the Museum became regional, reorganized by Professor Ion Berciu and enjoyed the support of the royal resident, General Dănilă Papp.

At the same time, we have presented the relations between the institutions that have been engaged with the major institutions of Greater Romania: the Royal House, the Governments, the Church, the Army, and the education system. In the fourth and fifth decades of the 20th century, the Association was determined by the internal political evolutions but also by the international situation to co-operate with the regime inaugurated in 1938 by King Carol II, but the application of the provisions of the Social Service Law (1939) in Transylvania, more precisely in Someș, Mureș and Timiș, had results that affected the specific activity in the divisions, including in Alba Iulia, as we find it reported in a document signed by Professor Eugen Hulea, the president of this central structure of the county. The Association was affected in its specific approaches in the last years of its existence by the communist regime installed in our country during the 1945-1948 period. What the Hungarian authorities had failed to accomplish during the period of Dualism, “succeeded” in 1950 the local Romanian authorities and the communist rulers in Bucharest. On April 14th, 1950, a decision of the Council of Ministers has decided to dissolve the Association and other cultural societies. On May 31st, 1950, the Tribunal of Sibiu has ordered the abolition of 31 foundations of the Association, through the civil sentence 1589 bis, their patrimony becoming the property of the Sibiu urban community.

In the second chapter, *Historiographical Appreciations*, we have evaluated the state of the current research and have made general historiographical assessments regarding the organizational activity, but also on the specific forms of activity of the Association. The study of the important themes and historiographical trends has been and is one of the most widespread preoccupations and challenges of historians, but also one of the thorniest issues to address at present, especially with regard to the Association, due to the abundance of historiographical material. Although the Association has benefited from the attention of many historians, philologists, writers, Romanian

---

¹ Gheorghe Fleșer, *Alba Iulia. Orașul și monumentele sale în imagini de epocă*, Alba Iulia, Editura Altip, 2015, p. 97.

culture people, yet there is not a systematic and unitary presentation of the specific activities and of the functional approaches that have been organized and carried out through all its divisions.

The structure of the chapter was designed to cover, on the one hand, the general historiography of the Association and its divisions, and on the other hand, we have presented the stage in which the local historiographical horizon of the Alba Iulia's division is today. We have also used the *Transylvania* magazine because of the information it had offered us about the administrative and organizational steps, i.e. the cultural-specific manifestations that took place between 1870-1948 in the Alba-Iulia's division, one of the important local structures that the Association had in Transylvania.

The third chapter is titled *The Structure of Astra's Division of Alba Iulia*, which is a consistent one, and in which we have proposed to ourselves and have managed to present in the chronological order the emergence of this division (1870), the role and the purpose of the directors, later of the presidents. The general assembly of the members of the Alba-Iulia's division were chronologically presented and closely related to the members' activity. The activity and the classification of the members that the Association had in this territorial structure have been a concern of our research. Because in this way we can better understand both the territorial representation of the communes from the Alba-Iulia's division, as well as the financial possibilities of the Romanians who were part of and activated in *Astra's division of Alba Iulia*.

From 1926 it was formed Astra's central division of Alba's County, which had in its structure the divisions organized in the administrative-territorial structures of Alba County: Alba Iulia, Abrud, Aiud, Ighiu, Ocna- Mureș, Sebeș, Teiuș, Vințu de Jos, and Zlatna. Within them, there were organized cultural circles where specific activities such as general assemblies, the establishment of libraries for the people, lectures for the people, conferences for intellectuals, the organization of schools for the people in the sense of social pedagogy, celebrations, etc. were organized. One priority of Eugen Hulea during his first mandate as leader of this division was to establish and institutionalize a system of cultural circles, as required by the 1925 Regulations. Among these, we have noticed, due to their cultural activities, those in Ciugud, Hăpria, Micești, Șeușa and Partoș, located in the immediate vicinity of Alba Iulia. In 1939, due to the *Social Service Law*, in Alba-Iulia was established Alba County Cultural House, an institution that had under its control the cultural homes in this county.

A defining note in terms of ensuring the Romanian cohesion, as well as a proof of hospitality and humanity, was represented by the management of the situation of the refugees who found themselves in Alba County during the period 1940-1944 as a result of the territorial concessions of 1940. In this action we have noted the exemplary collaboration between *Astra's division of Alba-Iulia*, led by Professor Eugen Hulea and the *Orthodox Vicarage of Alba*, led by the

archpriest-vicar Alexandru Baba, otherwise an older and steadier member of the local leadership committee of the Alba-Iulia's division. We have noticed the collaboration between the local division of the Association and the Orthodox Vicarage of Alba, in order to receive in good conditions the "Alexandru Ioan Cuza" University, which was in a process of relocation to Alba Iulia, Zlatna, Cricău and Micești in 1944-1945, due to the advancement of the Red Army into the Romanian territory.

In the fourth chapter which we have titled: *Specific Forms of Activity in the Alba-Iulia's Division* we have focused on the cultural activity that took place in Alba-Iulia and within the territory of this division. Thus, we have presented the dissertations held and we have classified them numerically, thematically, and from the perspective of the socio-professional membership of those who held them. We also have made conceptual delimitations and have defined the specific notions with which we have operated. We have presented the lectures for intellectuals, by what they differed with respect to the lectures for the people, both from a thematic and territorial point of view, as well as the socio-professional affiliation of those who held them in Alba-Iulia and in the administrative-territorial seats of Alba County. Significant in this process was the involvement of the Cluj University's Extension in the specific activity of the Association in its divisions, implicitly also in Alba Iulia after 1924, the moment when this academic body was founded.

In this chapter we have reviewed the libraries for the people, in the order of their establishment and the specific activity carried out by them, making the necessary distinctions between the large libraries and those for the people active within the division, with a specific attention given to the established and existing libraries, over time in the Alba-Iulia division. The chapter presents the establishment, the activity, the organization and the results of adult schools that took place in Astra County Alba, after 1935, for young people during the presidents Romul Boca and Eugen Hulea with the help of the Alba Garrison, Alba-Iulia City Hall and some local supporters. The final section of this paper, containing the conclusions, is followed by the studied bibliography which we have structured it according to the academic requirements and annexes that we have considered them to be important by drawing up a list of them.

The thesis ends with the presentation of the conclusions we have reached. Among these, we have identified that during the period in which it existed, the Alba-Iulia's division confronted itself both with periods of internal crises, especially for the leadership of this structure of the Association, but we have also noticed moments when its activity was declared by the leadership of the Association as a good one and appreciated as such, especially for the periods when the leadership was held by Ioan Teculescu (1905-1923) and Eugen Hulea (1936-1940, 1941-1947). The present work has progressively pursued the existence of Astra's division of Alba-Iulia during the 78 years.

The unitary syntagm of the title used *Astra's division of Alba Iulia* (1870-1948) has allowed us to structure the information on two major directions of research. The first has pursued the structural dynamics and the organizational-administrative evolution, focused on the constitutive activity, on the number of members, and their classification according to their economic potential. Last but not least, we have insisted upon the work of those who have conducted the destiny of this important division of Transylvania throughout the period that came under our attention, and we have presented, in the light of the documents read and bibliography, to our best capabilities, their role at the head of the Alba-Iulia's division. In the second part we have followed and systematized the specific forms of activity of the Association that were carried out in its Alba-Iulia's division, supporting lectures for the people, conferences for intellectuals, establishing libraries for the people, peasant schools, erecting monuments, establishing and supporting museums. The research has allowed us to place the activity that took place in Astra's division of Alba Iulia in the cultural associations of Transylvania with good results, even if there were also moments when the specific cultural activities and the organizational manifestations stagnated.

The bibliography has been thought out and structured according to the academic requirements but also taking into account the advice given by the scientific leader and the guidance commission. We have completed the work with a series of annexes that we have thought and systematized, considering that they are useful. Also, starting from documents and bibliography, we have synthesized some insets of some of the representative members of this division over time.

The punctual researches of Beiuș, Mediaș, Reghin, Târgu Mureș, Tinca, and Oradea divisions, of those that were organized in the former Hunedoara and Zarand counties, have shown us that the realization of the history of the Alba-Iulia's division will complete the already accumulated knowledge. Our approach will also be an example for other research of this kind, which will contribute to the completion of local and regional history in Transylvania.

The originality of our approach consists in addressing the whole period of the Association's existence and organizational-functional and cultural manifestation in its Alba-Iulia's division. The process of conceiving the theme has pursued both the general activities carried out in any other division of the Association, as well as the particular and individualized approach of the specific cultural approaches that we have encountered at the level of the Alba-Iulia's division during the period under consideration, 1870-1948. The title of the doctoral thesis we have planned it and thought it out from the perspective of the chronological approach of the whole history of Astra in Alba Iulia, in the conditions in which the centenary of Greater Romania will be celebrated in the near future. In this national-political process, many local representatives of the Alba Iulia's Association were involved.

The research we have undertaken will be much better emphasized, as the history of all the Association's divisions will be written in the future. This will allow for analysis, syntheses, comparisons, statistics, considerations to take place in order to facilitate the recount and presentation as faithful and objective as possible of the entire activity of the Association in the service of the Transylvanian Romanians, but not only theirs. The information from the *Transilvania* magazine has been of great use, which by its periodical appearance has allowed us and has made possible the reconstruction of the central model of the Association as well as of its territorial structures, the divisions. One of these local structures of Astra, being the Alba-Iulia's division itself, founded in 1870. It is worth mentioning, in the elaboration of this research the use and processing of information selectively, from other periodicals of the time.

Finally, we justify choosing *Astra's division of Alba Iulia* as a research topic, knowing that in the historiography of the last two decades there have been carried out research and have been published studies on some of the Association's divisions. In the context of the approaching centenary of the Union of Transylvania with Romania, we have considered as being useful our recent research by knowing the appearance, evolution, and specific forms of organizing and cultural manifestation of the Association in the Alba-Iulia area.

For the first time, our approach has encompassed the entire history of this division, but also the cultural-specific manifestation forms through which the cultural institution of Astra manifested itself in the symbolic citadel of Romanian unity, Alba-Iulia, between 1870-1948.

BIBLIOGRAPHY

ARCHIVISTIC FUNDS

- Arhivele Naționale Istorice Centrale (în continuare, A.N.I.C.),
Fond, *Președenția Consiliului de Miniștrii. Inspectoratul Școlar al Ținutului Mureș.*
Fond *Liga Antirevizionistă Română.*
- Arhiva Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române,
Fond *Inspectoratul Clerului Militar.*
Fond *Arhieriei.*
- Biblioteca Academiei Române,
Fond *Arhiva Alexandru Lapedatu*, mapa XX, varia 19.
- Biblioteca Mitropoliei Ardealului Sibiu,
Fond, *Andrei Șaguna.*
- Biblioteca Județeană „Astra” Sibiu
Fond, *Manuscrite*, M.L. 3/5.
- Direcția Județeană Alba a Arhivelor Naționale ale Statului,
Fond, *Prefectura Județului Alba.*
Fond, *Tribunalul Alba Iulia.*
Fond, *Consiliul Național Român Alba Iulia.*
Fond, *Protopopiatul Ortodox Român*

Direcția Județeană Sibiu a Arhivelor Naționale ale Statului,
Fond *Astra*, *Documente și Pachete corespondență*.
Fond *Consiliul Dirigent al Transilvaniei*.
Fond *Vaida-Voevod, Alexandru*,
Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia,
Fond *Documente „Astra”* Alba Iulia.

DOCUMENTING SOURCES

- 1918 la Români: documentele unirii: Unirea Transilvaniei cu România 1 decembrie 1918*, Vol. X, Ion Popescu-Puțuri, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989.
- Actele privitoare la urzirea și înființarea Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, date în tipar de însăși Asociațiunea*, Sibiu, Tipografia Diecezană, 1862.
- A doua adunare generală a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, date în tipar de însăși Asociațiunea*, Tipografia Diecezană. Sibiu, 1862.
- A șasea adunare generală a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, date în tipar de însăși Asociațiunea*, Tipografia Arhidiecezană. Sibiu, 1866.
- Analele Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român*, vol. I, Sibiu, 1880 și vol. II, 1902-1908.
- Analele Uniunii profesorilor din Ardeal, Bănat și pățile ungurene*, Sibiu, 1919.
- Congresul cultural al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român Astra ținut la Sibiu în 24, 25 și 26 Aprilie 1930*, Sibiu, 1930 în *Transilvania*, 61, nr. 1-6, 1930.
- Instrucțiuni privind aplicarea prin „Astra” a Legii Serviciului Social în Ținuturile Someș, Mureș și Timiș*, Sibiu, 1939.
- Magyar statisztikai évkönyv*, Budapest, Athenaeum, 1897-1898 (1885-1911).
- Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia, *România 85 (1918-2003). Documente ale Marii Uniri*, Alba Iulia, Editura Altip, 2003.
- Plămădeală, Antonie, *Contribuții istorice privind perioada 1918-1939. Elie Miron Cristea, documente, însemnări și corespondențe*, Sibiu, Editura Mitropoliei Ortodoxe a Ardealului, Crișanei și Maramureșului, 1987.
- Protocol despre a șasea adunare generală ce Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român a ținut la Alba Iulia în anul 1866*, Sibiu, 1866.
- Regulament al afacerilor interne pentru despărțămintele Asociațiunii*, Sibiu, 1912.
- Regulament pentru despărțămintele, cercurile culturale și regiunile Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român*, Sibiu, Astra, 1925.
- Regulamentele pentru Regionalele, Despărțămintele și Cercurile culturale ale „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, «Astra»”*, Sibiu, 1936.
- Statutele Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român*, Sibiu, 1910.
- Statutele Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român*, Sibiu, 1919.
- Statutele Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român*, Sibiu, 1920.
- Statutele Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român*, Sibiu, 1925.
- Varga, E. Árpád, *Erdély etnikai és felekezeti statisztikája. IV. Fehér, Beszterce-Naszód és Kolozs megye. Népszámlálási adatok 1850-1992 között. Fehér megye településeinek etnikai (anyanyelvi/nemzetiségi) adatai 1850-2002*; Csíkyszereda, Pro-Print Kiadónál, 2001.

PERIODICALS

- Analele Asociației „Andrei Șaguna”*, 1919-1927.
Anuarul Liceului „Mihai Viteazul” din Alba Iulia, 1919-1920, 1940-1941
Apulum, 1939, 1940, 1941, 1942, 1983, 1985, 1987, 1993. 1996
Alba Iulia, 1919-1929.
Buletinul Episcopiei Cetății Albe-Ismail, anul VII, nr. 1, 1930.
Buletinul 51 al Despărțământului județean Sibiu al Asociațiunii („Astra”), Sibiu, 1928.
Buletinul Despărțământului județean Sibiu al „Asociațiunii” („Astra”), Sibiu, 1930.
Boabe de grâu, 1930.
Cultura creștină, 1923.
Cosânzeana, 1923.
Dreptatea, 1928.
Familia, 1866.
Gazeta Transilvaniei, 1861-1930.
Gazeta Oficială, 1919.
Îndrumător pastoral, 1992.
Monitorul Oficial 1921-1939.
Unirea, 1919-1929;
Unirea Poporului, IV, 1922.
Renașterea, 1923-1943
Societatea de mâine, 1926.
Telegraful Român, 1861-1923.
Transilvania, anul 1-anul 77, 1868-1946.
Țara Noastră, 1923.
Vatra Școlară. Revista oficială a Regiunii a IV-a școlare Sibiu, 1926.
Viața Creștină, 1999.
Vieța creștină, 1938.
Viitorul, XXI, 1928.

CORRESPONDENCE. MEMOIRS

- Ciobanu, Mircea, *Convorbiri cu Mihai I al României (Adenda. Documente)*, București, Humanitas, 1991.
Ghibu, Onisifor, *Oameni între oameni*, ediție de Ion Bulei, et alii, București, Editura Eminescu, 1990.
Ghibu, Onisifor *în corespondență*, ediție îngrijită de Mihai O. Ghibu, București, Editura Semne, 1998.
Goldiș, Vasile, *Corespondență (1888-1934), Scrisori trimise*, ediție de Gheorghe Șora, Cluj-Napoca, Editura Dacia, vol. I, 1992.
Hitchins, Keith, Maior, Liviu, *Corespondența lui Ioan Rațiu cu George Barițiu, 1861-1892*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1970.
Pușcariu, Sextil, *Memorii*, București, Editura Minerva, 1978.
Pușcariu, Sextil, *Spîta unui neam din Ardeal*, Cluj-Napoca, Editura Clusium.
Șaguna, Andrei, *Corespondența*, vol. II, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2008.
Iorga, Nicolae, *Memorii*, Editura Științifică și Enciclopedică, vol. VI, 1968.

Moldovan, Iuliu, *Amințiri și reflexiuni*, ediție de G. Brătescu, București, Editura Universitară „Carol Davila”, 1996.

ENCICLOPAEDIAS, DICTIONARIES

- Agârbiceanu, Ion, *Greutățile presei române din Ardeal*, în *Almanahul presei române*, Cluj, 1926.
Almanahul Societății Academice „Petru Maior”, al societăților pe facultăți și al cercurilor studențești regionale din Cluj, Cluj, Tipografia „Cartea Românească” S.A., 1929.
- Avram, Alexandru, Crișan, Vasile, *Sibiu. Ghid cultural-turistic*, București, Editura FF Press, 1998.
- Alexandrescu, Ion, et alii, *Enciclopedia partidelor politice din România (1862-1994)*, București, Mediaprint, 1995.
- Dan, Petre, *Asociații, cluburi, ligi, societăți*, *Dicționar cronologic*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.
- Dicționar de etnologie și antropologie*, coordonatori, Pierre Bonte și Michel Izard, Iași, Polirom, 1999.
- Dicționarul scriitorilor români*, coordonatori Mircea Zăciu, Marian Papahagi și Aurel Sasu, București, Editura Fundației Culturale Române, 1995.
- Dunăreanu, Elena, *Presa românească sibiană (1851-1968)*, Sibiu, Institutul Tipografic Sibiu, 1969.
- Dunăreanu, Elena, *Almanahuri, anale, anuare sibiene*, Sibiu, Institutul Tipografic Sibiu, 1971.
- Enciclopedia partidelor politice din România (1862-1994)*, ediție de Ion Alexandrescu, Ion Bulei, Ion Mamina, Ioan Scurtu, București, Mediaprint, 1995.
- Enciclopedia Română*, (Corneliu Diaconovici), Sibiu, tom. I-III, 1898-1904.
- Giurgiu, Dorin, et alii, *Dicționarul personalităților Unirii. Trimișii românilor transilvăneni la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia*, Alba Iulia, Altip, 2010.
- Hangiu, Ion, *Dicționarul presei literare românești, 1790-1990*, București, Editura Fundației Culturale Române, ediția a II-a, 1996.
- Martinovici, Constantin Nicolae Istrati, *Dicționarul Transilvaniei, Banatului și celorlalte ținuturi alipite*, Cluj Napoca, 1922.
- Mircea, Ionela, (coord.), *Prefectură și prefecți. Instituția Prefectului Județului Alba*, Alba Iulia, 2005.
- Minerva, *Enciclopedie română*, Cluj, 1929.
- Moldovan, Silvestru, Togan, Nicolae, *Dicționarul numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria*, Sibiu, Editura Asociațiunii, 1909.
- Moldovan, Silvestru, Togan, Nicolae, *Dicționarul numirilor de localități cu populațiune română din Transilvania, Banat, Crișana și Maramurăș*, Sibiu, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, ediția a II-a, 1919.
- Mruškovic, Viliam, *Matica slovenská Guide*, Martin, 1989.
- Păcurariu, Mircea, *Dicționarul teologilor români*, București, Editura Univers Enciclopedic, 1996.
- Popa-Andrei, Mirela, (Coord.), *Canonici, profesori și vicari foranei din Biserica Română Unită (1853-1918). Dicționar*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2013.
- Predescu, Lucian, *Enciclopedia Cugetarea*, București, Editura Cugetarea, 1940.
- Neagoe, Stelian, *Oameni politici români*, București, Editura Machiavelli, 2007.
- Tămaș, Sergiu, *Dicționar politic*, București, „Șansa” S.R.L., ediția a II-a, 1996.
- Wijnkoop, van Lüthi, Brusankowski, Paul, *Creștinismul în Sibiu. Ghid al confesiunilor și al lăcașurilor de cult / Christentum in Hermannstadt. Wegweiser zu Kurfessionen und Kirchen*, Sibiu/Hermannstadt, Editura Hora, 2002.

SYNTHESIS

- Agrigoroaei, Ion, *Starea de spirit și mentalități în timpul Marelui Război: corpurile de voluntari români din Rusia*, Iași, Editura Junimea, 2005.
- Bara, Ioan, Sebastian, *Județul Hunedoara: Monografie*, vol. V, Deva, Editura Emia, 2015.
- Bărbulescu, Mihai, Deletant Denis, Hitchins Keith, Papacostea Șerban, Teodor Pompiliu, *Istoria României*, București, Editura Enciclopedică, 1998.
- Bérenger, Jean, *Istoria Imperiului Habsburgilor 1273-1918*, traducere de Nicolae Baltă, București, Editura Teora, 2000.
- Boia, Lucian, *Relationships between Romanians, Czechs and Slovaks, 1848-1914*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1977.
- Bréviaire statistique de la Roumanie*, București, 1940.
- Campus, Eliza, *Din politica externă a României 1913-1947*, București, Editura Politică, 1980.
- Cartea Încoronării. Album comemorativ*, București, Imprimeria Națională, 1923.
- Căpiță, Carol, Dumitrescu, Doru, Manea, Mihai, *Istoria minorităților naționale din România. Material auxiliar pentru profesorii de istorie*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2008.
- Comșa, Nicolae, Seiceanu, Teodor, *Dascălii Blajului*, București, Editura Demiurg, 1994
- Giurescu, C., Constantin, *Istoria României în date*, București, Editura Enciclopedică, 2007.
- Hitchins, Keith, *Români 1774-1866*, ediția a III-a, traducere de George G. Potra și Delia Răzdoescu, București, Humanitas, 2013.
- Hitchins, Keith, *România (1866 - 1947)*, București, Editura Humanitas, 2004.
- Kirschbaum, J. Stanislav, *A History of Slovakia. The Struggle for Survival*, New York, Palgrave Macmilan, ediția a II-a, 1995.
- Mamina, Ion, Scurtu, Ioan, *Guverne și guvernări 1916-1938*, București, Editura Silex, 1996.
- Macartney, Carlie Aylmer, *The Habsburg Empire 1790-1918*, New York, Macmillan CO, 1969.
- Nicolescu, C., Nicolae, *Șefii de stat și de guvern ai României (1859-2003)*, București, Editura Meronia, 2003.
- Roth, Harald, *Mică istorie a Transilvaniei*, traducere de Anca Fleșeru și Thomas Șindilariu, prefață de Ovidiu Pecican, Târgu Mureș, Editura Pro Europa, 2006.
- Savu, G. Alexandru, *Sistemul partidelor politice din România, 1919-1940*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1976.
- Scurtu, Ioan, *Istoria Partidului Național Țărănesc*, București, Editura Enciclopedică, ediția a II-a, 1994.
- Scurtu, Ioan, *Istoria României în timpul celor patru regi (1866-1947)*, Vol. III, *Carol al II-lea*, București, Univers Enciclopedic, 2001.
- Scurtu, Ioan, Bulei, Ion, *Democrația la români, 1866-1938*, București, Editura Științifică, 1990.
- Seton-Watson, Robert William, *History of the Czechs and Slovaks*, Hamden, Conn., Archon Books, 1965.
- Vlăsceanu, Mihaela, *Organizații și comportament organizațional*, Iași, Editura Polirom, 2009.
- 1920. Un act de justiție: Documente*, București, Editura Elion, 2001.
- România în Primul Război Mondial*, București, Editura Militară, 1978.
- Biserica Română Unită. 250 de ani de istorie*, Madrid, 1952.
- Zöllner, Erich, *Istoria Austriei. De la începuturi până în prezent*, vol. I-II, ediția a VIII-a, traducere de Adolf Armbruster, București, Editura Enciclopedică, 1997.

Zorin Zamfir, Banciu, Jean, *Primul Război Mondial*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1995.

GENERAL WORKS

Abrudan, Mircea Gheorghe, *Ortodoxie și Lutheranism în Transilvania între Revoluția pașoptistă și Marea Unire*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2014.

Agârbiceanu, Ion, *Fața de lumină a creștinismului*, Tipografia Seminarului, Blaj, 1941.

Agrigoroaei, Ion, *Starea de spirit și mentalități în timpul Marelui Război: corpurile de voluntari români din Rusia*, Iași, Editura Junimea, 2005.

Albu, Nicolae, *Istoria școlilor românești din Transilvania între 1800-1867*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1971.

Angelescu, Constantin, *Activitatea Ministerului Instrucțiunii 1922-1926*, București, 1926.

Arató, Endre, *A Magyarországi nemzetiségek nemzeti ideológiája*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1983.

Baboș, Alexandru, *Activitatea militară a Consiliului Dirigent. Aportul transilvănenilor la lupta de apărare a independenței și integrității României Mari*, București, Editura Academiei, 1996.

Barițiu, George, *Părți alese din istoria Transilvaniei. Pe 200 de ani în urmă*, Sibiu, Editura Arhidiecezană, 1891.

Bărbat, Virgil, *Extensiunea universitară*, Cluj, 1926.

Bucur, Alexandru, Lupea, Cornel, *Ofițerii români. Din Regimentul 1 Grăniceresc român de la Orlat*, Sibiu, Editura Etape, 2001.

Bocșan, Nicolae, *Ideea de națiune la românii din Transilvania și Banat în secolul al XIX-lea*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 1997.

Borza, Alexandru, *Amintirile turistice ale unui naturalist: călător pe trei continente; cuvânt înainte de prof. dr. N. Botnariuc; ediție îngrijită, studiu introductiv, note, tablou bio-bibliografic și glosar de Gheorghe Lascu*, București, Editura Sport-Turism, 1987.

Bradley, F. N. John, *Czech Nationalism in the Nineteenth Century*, New York, Boulder, East European Monographs, Columbia University Press, 1984.

Bratu, Ioan, *Învățământul secundar din Ardeal, în Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul 1918-1928*, București, 1929.

Brătianu, Gheorghe, *Acțiunea politică și militară a României în 1919. În lumina corespondenței diplomatice a lui Ion C. Brătianu*, București, Editura Cartea Românească, 1939.

Brusanowski, Paul, *Învățământul confesional ortodox din Transilvania între anii 1848-1918. Între exigențele statului centralizat și principiile autonomiei bisericești*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2005.

Călin, Petru, *Tiparul Românesc Diecezan din Caransebeș: 1885-1918*, Reșița, Editura Banatica, 1996.

Chiorean, Ioan, *Geneza și sfârșitul imperiului austro-ungar*, Târgu Mureș, Editura Mica Doris, 1995.

Ciobanu, Vasile, *Contribuții la cunoașterea istoriei sașilor transilvăneni 1918-1944*, Sibiu, Hora, 2001.

Ciorogariu, Roman, *Zile trăite*, Oradea, Editura Diecezană, 1926.

Colan, Ion, *Casina Română din Brașov 1835-1935*, Brașov, Institutul de Arte Grafice „Astra”, 1935.

- Colan, Nicolae, *Academiile Teologice Ortodoxe, în Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul, 1918-1928*, vol. II, București, 1929.
- Corneanu, Constantin, *Sub povara marilor decizii. România și geopolitica marilor puteri. (1941-1945)*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2013.
- Duțu, Alexandru, *Mișcarea pentru unitatea culturală a românilor în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea*, în Ștefan Ștefănescu, (Coord.), *Națiunea română. Geneză, afirmare, orizont contemporan*, București, 1984.
- Ferenczy, György, *Golgota în Transilvania*, București, Editura Paco, 2001.
- Fehérvári, Matei, *Călăuza orașului Alba Iulia și a Județului Alba*, Alba Iulia, 1934.
- Florea, Marin, *Medicii și Marea Unire*, Târgu Mureș, Tipomur, 1993.
- Galántai, József, *Der Österreichisch-Ungarische Dualismus 1867-1918*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1990.
- Galea, Aurel, *Formarea și activitatea Consiliului Dirigent al Transilvaniei, Banatului și Ținuturilor românești din Ungaria*, Tipomur, Târgu-Mureș, 1996.
- Georgescu, Ioan, *Dr. Ioan Rațiu (1822-1902)*, Sibiu, Editura Arhidiecezană, 1928.
- Georgescu, Ioan, *Istoria bisericii creștine universale cu deosebită privire la istoria bisericii românești unite cu Roma*, Blaj, 1921.
- Ghibu, Onisifor, *Viața și organizația bisericească și școlară în Transilvania și Ungaria*, București, Institutul de Arte Grafice „Nicolae Stroilă”, 1915.
- Ghibu, Onisifor, *Evoluția secțiilor literare și științifice ale „Astrei”*, Sibiu, Biblioteca „Astra”, nr. 10, 1925.
- Giurescu, C., Dinu, *România în Al Doilea Război Mondial*, București, All Educațional, 1999.
- Gomboș, C. Constantin, *Istorie, suferință și speranță*, Timișoara, Eurostampa. 2010.
- Haviar, Ștefan, Kučma, Ivan, *V pamäti národa: kniha o Matici Slovenskej*, Martin, Matica Slovenská, 1988.
- Hinescu, Ana, Hinescu, Arcadie, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului*, Blaj, Editura Eventus, 1994.
- Hitchins, Keith, *Cultură și naționalitate în Transilvania*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1972.
- Hitchins, Keith, *Studies in East European Social History*, vol. II, Leiden, 1981.
- Huszár Antal, *A Magyarországi Románok-Bizalmas Használatára-Munkatársak közreműködésével, írta Huszár Antal*, Belügyminiszteri Fordító, Budapest, 1907.
- Hodoș, Enea, *Cercetări. Cu privire la trecutul școalelor confesionale ortodoxe române din Ardeal*, Sibiu, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1944.
- Iacob, Gheorghe, Platon, Alexandru-Florin, *Istoria Universității din Iași*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2010.
- Iancu, Gheorghe, *Contribuția Consiliului Dirigent la consolidarea statutului național unitar român (1918-1920)*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1985.
- Ignat, Adrian, *Aportul Bisericii la Marea Unire de la 1 Decembrie 1918*, București, Editura Universitară, 2011.
- Itu, Maria, *Forme instituționalizate de educație populară în România 1859-1918*, București, Editura Enciclopedică, 1981.
- Lăcătușu, Ioan, Lechințan, Vasile, Pătrunjel, Violeta, *Românii din Covasna și Harghita*, Miercurea-Ciuc, Editura Grai românesc, 2003.
- Lupea, Cornel, *Racovița. Monografia unei străvechi așezări sibiene*, Sibiu, Casa de Presă și Editură Tribuna, 1995.

- Mádly, L. Loránd, *De la privilegiu la uniformizare. Sașii transilvăneni și autoritățile austriece în deceniul neoabsolutist (1849-1860)*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2008.
- Maior, Liviu, *Habsburgii și românii*, București, Editura Enciclopedică, 2006.
- Maior, Liviu, Pop, Ioan-Aurel, Bolovan, Ioan Bolovan, *Asociaționism și naționalism cultural în secolele XIX-XX. 150 de ani de la întemeierea Astrei*, Cluj-Napoca, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, 2011.
- Malița, Liviu, *Eu scriitorul. Condiția omului de litere în Ardeal între cele două războaie*, Cluj-Napoca, Fundația Culturală Română, Centrul de Studii Transilvane, 1997.
- Manuilă, Sabin, *Știința de carte a populației României*, București, 1936.
- Marica, George, *Studii de istoria și sociologia culturii române ardelenice în secolul al XIX-lea*, Vol. I, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1977.
- Martin, Gilber, *The Seond World War*, New York, Herbert Holt Company, 1991.
- Mateiu, Ioan, *Din carnetul unui dascăl*, Sibiu, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1912.
- Mózes, Mihály *Evoluție urbană și schimbare a modului de viață, în Transilvania văzută în publicistica istorică maghiară. Momente din istoria Transilvaniei în revista História*, Miercurea-Ciuc, Pro-Print, 1999.
- Neagu, Romulus, Roventă, Georgina, Crișan, Dorin, (coordonatori), *Omagiu Liceului „Avram Iancu” Brad 1869-1969*, Sibiu, Institutul Poligrafic, 1969.
- Neagoe, Stelian, *Triumful rațiunii împotriva violenței*, Iași, Junimea, 1977.
- Neagoe, Stelian, *Universitatea Daciei Superioare la Sibiu*, în *Viața universitară clujeană interbelică*, vol. II, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1980.
- Neamțu, Gelu, *Procesele de presă ale ziarului „Federațiunea”, în Românii din Transilvania împotriva dualismului austro-ungar (1865-1900)*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1978.
- Netea, Vasile, *Istoria Memorandului românilor din Transilvania și Banat*, Colecția Transilvania, București, Editura Fundațiilor Regale, 1947.
- Netea, Vasile, *George Barițiu. Viața și activitatea sa*, București, Editura Științifică, 1966.
- Netea, Vasile, *Spre unitatea statală a poporului român. Legături politice și culturale între 1859-1918*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1979.
- Netea, Vasile, *Octavian C. Tăslăuanu în lupta pentru desăvârșirea unității naționale*, în *Octavian C. Tăslăuanu, Volum comemorativ*, Miercurea-Ciuc, 1978.
- Nistor, Silviu, Ioan, *Comuna și județul. Evoluție istorică*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2000.
- Opriș, Ioan, *Alexandru Lapedatu și contemporanii săi*, Cluj-Napoca, Editura Alabastră, 1997.
- Pascu, Ștefan, *Făurirea statului național unitar român-1918*, vol. II, București, Editura Academiei, 1983.
- Pascu, Ștefan, *Misiunea istorică a gărzilor naționale în luptele de dezrobire din 1918*, București, f.e., 1943.
- Pascu, Aurel, *Ioan Axente Sever (1821-1906)*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1985.
- Păcurariu, Mircea, *Dicționarul teologilor români*, București, Editura Andreiană, 1996.
- Pădurean, Augustin, Hognogi, Dănuț Liviu, *Poartă spre cer*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2005.
- Peteanu, E., Aurel, *Din galeria marilor dispăruți ai Banatului*, vol. IV, Lugoj, 1938.
- Pinca, Petru, *Istoricul Episcopiei Armate (cu Sediul la Alba Iulia) între 1921-1948*, Alba Iulia, Editura Reîntregirea, 2013.
- Plămădeală, Antonie, *Contribuții istorice privind perioada 1918-1939-Elie Miron Cristea-documente, însemnări, corespondențe*, Sibiu, Editura Arhidiecezană, 1987.

- Plămădeală, Antonie, *Dascăli de cuget și simțire românească*, Sibiu, Editura Arhidieceznă, 1985.
- Polverejan, Șerban, Cordoș, Nicolae, *Mișcarea memorandistă în documente. 1885-1897*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1978.
- Popa, Ioan, *Liceele teoretice sibiene între 1918-1948*, Sibiu, Editura Magister, 2005.
- Popa, Ioan, *Învățământul sibian. Repere istorice și documentare*, Sibiu, Editura Magister, 2007.
- Popa, Ioan, *Dimensiuni etno-identitare și national-politice în spațiul școlar sud-transilvănean*, Cluj-Napoca, Argonaut, 2013.
- Popea, Mihai, *Arhiepiscopul și mitropolitul Andrei baron de Șaguna*, Sibiu, Editura Arhidiecezană, 1879.
- Preda, Dumitru, Alexandrescu, Vasile, Prodan, Costică, *În apărarea României Mari. Campania armatei române din 1918-1919*, București, Editura Enciclopedică, 1994.
- Preda, Dumitru, *România și Antanta: Avatarurile unei mici puteri într-un război de coaliție 1916-1917*, Iași, Institutul European, 1998.
- Pușcariu, Ioan, *Notițe despre întâmplările contemporane*, Sibiu, Editura Arhidiecezană, 1913.
- Pușcariu, Sextil, *Brașovul de altădată*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1977.
- Racovițan, Mihai, *Alexandru Vaida Voevod între Memorand și Trianon (1892-1920)*, Sibiu, Editura Tribuna, 2000.
- Racovițeanu, Mihai, Ciolan, Ioan, Voicu, Constantin, *Transilvania, istorie și dăinuire românească: documente oficiale ungare confirmă*, București, Editura Militară, 1993.
- Răcilă, Emil, *Contribuții privind lupta românilor pentru apărarea patriei în primul război mondial. 1916-1918*, București, Editura Științifică, 1981.
- Rider, Jacques le, *Europa Centrală sau paradoxul fragilității*, Iași, Polirom, 2001.
- Roșu, Elisaveta, *Roman R. Ciorogariu (1852-1936). Repere istorice*, Oradea, Editura Arca, 2007.
- Rotaru, Jipa, König, Carol, Duțu, Alesandru, *Armata română în Al Doilea Război Mondial*, București, Editura Meridiane, 1995.
- Rotariu, Traian, *Demografie și sociologia populației. Fenomene demografice*, Iași, Polirom, 2003.
- Rotariu Traian, (coord.), Bădescu, Gabriel, Culic, Irina, Mezei, Elemér, Mureșan, Cornelia, *Metode statistice aplicate în științele sociale*, Iași, Editura Polirom, 2006.
- Rusu, N. Dorina, *Istoria Academiei Române. Repere cronologice*, București, Editura Academiei, 1992.
- Savu, Alexandru, G., *Dictatura regală*, București, Editura Politică, 1970.
- Sîrghie, Anca, *Memorandistul Nicolae Cristea și epoca sa*, Sibiu, TehnoMedia, 2011.
- Sigmirean, Cornel, *Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clueană, 2000.
- Sima G., [Onisifor Ghibu], *Școala românească din Transilvania și Ungaria - dezvoltarea ei istorică și situația ei actuală*, București, Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl”, 1915.
- Simionescu, Ion, *Țara noastră. Natură, Oameni, Muncă*, București, Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol al II-lea”, 1938.
- Snagov, Ioan-Dumitru, *România în diplomația Vaticanului 1939-1944*, București, Editura Garamond, 1991.
- Stan, Constantin, *Școala poporană din Făgăraș și de pe Târnave*, Sibiu, Institutul de Arte Grafice „Dacia Traiana”, 1928.
- Stancu, Marcel, *Sibiul și electrificarea României*, Sibiu, Editura Honterus, 2014.
- Stoica, Vasile, *Suferințele din Ardeal*, Cluj-Napoca, Editura Murion Impex, 1994.

- Stoina, Neculai, Racovițan, Mihai *Academia Trupelor de Uscat „Nicolae Bălcescu”, Sibiu. 150 de ani de învățământ militar românesc (1847-1997)*, Sibiu, Tipotrib, 1997, ediția a II-a, 2000.
- Suciu, Vasile, *Gheorghe Lazăr. La o sută de ani de la moartea lui*, 1923.
- Șandru, Dumitru, *Reforma agrară din 1921 în România*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1975.
- Șerban, I. Ioan, *Voluntarii transilvăneni și bucovineni din Rusia pentru întregirea neamului*, Alba Iulia, Editura Aeternitas, 2003.
- Teculescu, Justinian, *Pentru neam și pentru lege (Cuvântări și predici)*, Sfântu Gheorghe, Editura Angvstia, ediție îngrijită de Luminița Cornea, 2006.
- Teculescu, Justinian, *Pentru neam și pentru lege*, Sighișoara, Tipografia Miron Neagu, 1931.
- Telkes, Simon, *Hogy magyarosítsuk a vezeték neveket? / Cum să maghiarizăm numele de familie?*, Budapest, Pesti Konyvnyomda, 1898.
- Thiesse, Anne Marie, *Crearea identităților naționale în Europa. Secolele XVIII-XIX*, traducere de Andrei-Paul Codrescu, Cornelia Capverde și Giuliano Sfichi, Iași, Polirom, 2010.
- Tilea, Viorel, Victor, *Acțiunea diplomatică a României. Noiembrie 1919-martie 1920*, Sibiu, 1925.
- Triteanu, Lazăr, *Școala noastră (1850-1918). Zona culturală*, Sibiu, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1919.
- Tulbure, Gheorghe, *Mitropolitul Șaguna. Opera literară. Scrisori pastorale Circulări școlare. Diverse*, Sibiu, Tipografia Arhidiecezană, 1938.
- Turda, Marius, *Ideea de superioritate națională în Imperiul Austro-Ungar (1880-1918)*, traducerea de Atilla Varga, prefață Sorin Mitu, Cluj-Napoca, Editura Argonut, 2016.
- Voina, Gheorghe, *Destinele luminii; peste un secol de electricitate în județul Alba*, Alba Iulia, Editura Altip, 2000.
- Wild, Andreas, *Frații Lapedatu-artizani ai României moderne în generația Marii Uniri*, Fundația Lapedatu, 2017.
- Zaciu, Mircea, *Ion Agârbiceanu*, București, Editura. Minerva, 1972.
- Zeletin, Ștefan, *Burghezia română. Neoliberalismul*, București, Editura Nemira, 1997.
- Zöllner, Erich, *Istoria Austriei. De la începuturi până în prezent*, vol. I-II, ediția a VIII-a, București, Editura Enciclopedică, 1997.

SPECIAL WORKS

- Agârbiceanu, Ion, *Asociațiunea transilvană pentru literatura și cultura poporului român Astra. Ce a fost? Ce este? Ce vrea să fie?*, Sibiu, 1936.
- Barcianu, Popovici-Daniil, *Cuvânt de deschidere al ședinței festive a jubileului de 25 de ani al Societății de lectură «Andrei Șaguna» în Almanach. Suvenir de la primul jubileu al societății, serbat la 25 de ani de existență, în 12/24 iunie 1893 (1868-1893)*, Sibiu, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane 1893.
- Bucuța, Emanoil, *Biblioteca satului*, București, 1936.
- Bologa, Vasile, *Monografia „Școlii civile de fete cu internat și drept de publicitate” cu internat a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” din Sibiu pe 25 de ani de la înființare*, Sibiu, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1911.
- Bolovan, Ioan, *Asociația Națională Arădeană pentru cultura poporului român. 1863-1918: Contribuții monografice*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2011.
- Borș, Silviu, *Biblioteca centrală a Asociațiunii 1861-1950*, Editura InfoArt Media, 2011.

- Brad, Traian, *Lectura și biblioteca publică la Cluj*, Cluj-Napoca, Cartea Cărții de Știință, 2001.
- Bradu, Ion, *Reuniunea Culturală „Cele Trei Crișuri”, din Oradea, în Contribuții culturale bihorene*, Comitetul Județean pentru Cultură și Educație, Oradea, 1974.
- Brote, Eugen, *Chestiunea română în Transilvania și Ungaria*, București 1895.
- Čepan, Oskár, *Ideové a lieterárne súvislosti Martina*, în (Coord.: Vojtech Sarluska), *Martin v slovenských dejinách*, Martin, Matica Slovenská, 1986.
- Clopotel, Ion, *Revoluția din 1918 și unirea Ardealului cu România*, Cluj, Editura Revistei Societatea de Măine, 1926.
- Curticăpeanu, Vasile, *Mișcarea culturală românească pentru unirea din 1918*, București, Editura Științifică, 1968.
- Colan, Ion, *Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român „Astra”, Brașov. După zece ani*, Brașov, 1938.
- Constantinescu, Jean, Leontin, *Chestiunea Transilvaniei*, București, Editura Jurnalul Literar, 1997.
- Cornea, Luminița, Catrina, Constantin, Lăcătușu, Ioan, *Teculeștii din neam în neam*, Sfântu Gheorghe, Editura Angvstia, 2008.
- Drecin, Mihai, D., *Banca „Albina” din Sibiu, (1871-1918)*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1982.
- Eppel, Marius, *Un mitropolit și epoca sa: Vasile Mangra (1850-1918)*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2006.
- Faur, Viorel, *Istoricul despărțământului „Astrei” din Beiuș (1898-1918)*, Oradea, Editura Universității din Orada, 2006.
- Georgescu, Ioan, *Ce este și ce vrea să lucreze Asociațiunea ?*, Sibiu, Editura Arhidiecezană, 1921.
- Giura, Lucian, Giura, Geraldina, Maura, *Despărțământul Mediaș al Astrei (1890-1948)*, Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2008.
- Giura, Lucian, Țepeluș, Dumitru, *Despărțământul Toplița al Astrei*, Sibiu, TehnoMedia, 2014.
- Greco, V., Victor, *Astra 1861-1950, Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român, 125 de ani de la înființare* București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1987.
- Hitchins, Keith, *A Nation Affirmed: The Romanian National Movement in Transylvania, 1860-1914*. Bucharest, The Encyclopaedic Publishing House, 1999.
- Hitchins, Keith, *Ortodoxie și naționalitate. Andrei Șaguna și românii din Transilvania*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2016.
- Hulea, Eugen, *Astra, istoric, organizare, statute și regulamente*, Sibiu, Editura Astrei, 1944.
- Holhoș, Ioan, Mariș, Ioan, Dunăreanu, Elena, Câmpeanu, M., Vasile, Salade, Nicolae, *Astra și Marea Unire*, Sibiu, Biblioteca Județeană „Astra”, 1990.
- Ittu, Constantin, *Tainele Bibliotecii Brukenthal*, Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, 2005.
- Josan, Nicolae, *Adeziunea populară la mișcarea memorandistă. Mărturii documentare 1892-1895*, București, Editura Științifică, 1996.
- Josan, Nicolae, *Memorandistul moș Rubin Patiția 1841-1918*, Alba Iulia, Editura Altip, 2002.
- Krestić, Vasilije, *Istorija srpske štampe u Ugarskoj 1791-1914*, Novi Sad, Matica srpska, 1980.
- Lascu, Viorica, Știrban, Marcel, *Consiliul Național Român din Blaj*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1978.
- Macavei, Elena, *Asociațiunea Astra și adunările generale 1861-2011*, Sibiu, Editura Asociațiunii Astra, 2011.

- Maior, Liviu, *Mișcarea națională românească din Transilvania 1910-1914*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1986.
- Maior, Liviu, *Memorandul. Filosofia politico-istorică a petiționalismului românesc*, Cluj-Napoca, Editura Fundației Culturale Române, 1992.
- Manciulea, Ștefan, *Biblioteca Centrală din Blaj*, Blaj, 1938.
- Manuilă, Sabin, *Recensământul general al populației României din decembrie 1930*, București, 1938.
- Manuilă, Sabin, *Recensământul general al României din 1941*, București, 1944.
- Matei, Pamfil, *Asociațiunea transilvană pentru literatură română și cultura poporului roman (Astra) și rolul ei în cultura națională (1861-1950)*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1986.
- Matei, Pamfil, *Asociațiunea. În lumina documentelor (1861-1950). Noi contribuții*, Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga”, 2005.
- Matei, Pamfil, *Andrei Bârseanu și „Asociațiunea”*, Sibiu, Editura InfoArt Media, 2011.
- Maxwel, Alexander, *Choosing Slovakia: Slavik Hungary, the Czechoslovak Language and Accidental Nationalism*, New York, I. B. Tauris, 2009.
- Mârza, Iacob, *Școală și națiune. Școlile din Blaj în epoca renașterii naționale*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1987.
- Mârza, Iacob, *Zenovie Pâclișanu. Contribuții la o monografie*. Ediție de Radu Mârza, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2017.
- Mircea Ionela, (Coord.), *Lista prefecților Județului Alba în perioada 1920-1949*, în *Prefectură și prefecți. Instituția Prefectului Județului Alba*, Alba Iulia, 2005.
- Michel, Bernard, *La mémoire de Prague. Conscience nationale et intelligentsia dans l'histoire tchèque et slovaque*, Paris, Librairie Academique Perrin, 1986.
- Moga, Valer, *Astra și Societatea 1918-1930*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2003.
- Netea, Vasile, *Sub stindardul „Astrei”. Două decenii de activitate culturală în Despărțământul Reghinului 1919-1939*, Cluj, 1939.
- Nicola, Roxana, Gabriela, *Despărțămintele Astrei în comitatele Hunedoara și Zarand (1873-1918)*, Sibiu, TehnoMedia, 2009.
- Opriș, Leonte, *10 ani de activitate culturală în județul Alba*, Alba Iulia, 1931.
- Opriș, Pavel, *Viața și faptele lui Ioan Pipoș fostul comite suprem (fișpan) al Zarandului, principalul factor la înființarea gimnaziului din Brad. O pagină luminoasă din istoria Zarandului. Scrisă pe baza documentelor autentice*, Orăștie, Tipografia Nouă, 1907.
- Păcățian, V., Teodor, *Cartea de Aur sau luptele politico-naționale ale românilor sub coroana ungară*, Sibiu, Editura Iosif Marschall, 1904.
- Păcurariu, Mircea, *Cărturari sibieni de altădată*, Sibiu, Editura Andreiană, 2015.
- Păcurariu, Mircea, *Politica statului ungar față de biserica românească din Transilvania în perioada dualismului (1867-1918)*, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1986.
- Păcurariu, Mircea, *200 de ani de învățământ teologic la Sibiu (1786-1986)*, Sibiu, Tiparul Tipografiei Arhiepiscopale, 1987.
- Popović, J. Dušan, *Matica srpska, Srbi u Vojvodini*, Tom 2, Beograd, 1990.
- Preda, Gheorghe, *Activitatea Astrei în 25 ani dela Unire (1918-1943)*, Sibiu, Editura Astrei, 1944.
- Pușcaș, Vasile, *Marea Unire*, Cluj-Napoca, Editura Studia, 1998.
- Radu, Cosmin, *Prin Ardeal*, București, f.e., 1923.
- Racovițan, Mihai, Matei, Pamfil, *Sibiul și Marea Unire*, Sibiu, Cercul Militar, 1993.

- Retegan, Simion, „*Epoca care surâde*”: *Românii în anii liberalismului habsburgic, 1860-1865*, în *Istoria României. Transilvania*, vol I, Cluj-Napoca, Editura George Barițiu, 1997.
- Romînașu, Radu, *Asociații culturale românești din Oradea și Județul Bihor în perioada interbelică*, Oradea, Editura Universității din Oradea, 2008.
- Rostás, Zoltán, *Strada Latină nr. 8*, București, Curtea-Veche, 2009.
- Rotariu, Traian, Semeniuc, Elena, Mezei, Elemer, *Recenământul din 1900. Transilvania, Populația după ocupații*, în *Seria Studia Censualia Transsilvanica*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2006.
- Rotariu, Traian, *Recensământul din 1910*, vol. II, *Populația după ocupații*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2006.
- Rustoiu, Ioana, Cristea, Marius, Cutean, Smaranda, *Exceelență sub două flamuri. Dănilă Papp (1868-1950)*, Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia, Editura Altip, 2015.
- Serbările Încoronării M.M.L.L. Regelui și Reginei României. Alba Iulia-București, 15, 16, 17 octombrie 1922*, București, Imprimeria Națională, 1923.
- Suciu, Felician, *Aspecte din activitatea „Astrei” în Despărțămintele Reghin și Târgu-Mureș (1872-1940)*, teză de doctorat, Alba Iulia, Universitatea 1 decembrie 1918, Facultatea de Istorie și Filologie, 2012; îndrumător: prof. univ. dr. Cornel Alexandru Tatay.
- Sofronie, Mihai, *Aspecte ale activității Asociațiunii transilvane (Astra) până la 1918*, Sibiu, Editura Caleidoscop, 1996.
- Sofronie, Mihai, *Asociațiunea transilvană Astra, model de organizare culturală până la 1918*, Sibiu, Editura Caleidoscop, 1996.
- Sofronie, Mihai, *Asociațiunea Transilvană (Astra). De la solidaritate la unitate națională*, Sibiu, Editura Caleidoscop, 1998.
- Sofronie, Mihai, *Mitropolitul Andrei Șaguna și Asociațiunea transilvană (Astra)*, Constanța, Editura Fundației Andrei Șaguna, 2001.
- Stokes, Gale, *Legitimacy Through Liberalism. Vladimir Jovanović and the Serbian Politics*, Seattle & Londra, University of Washington Press, 1975.
- Șematismul veneratului cler al arhiecezei mitropolitane Greco-catolice române de Alba Iulia și Făgăraș pe anul domnului 1900, de la Sânta Unire 200*, Blaj, 1900.
- Șematismul veneratului cler al arhiecezei mitropolitane Greco-catolice de Alba Iulia și Făgăraș pe anul 1932*, Blaj, 1932.
- Tatu, Alexiu, *Istoricul elaborării primei enciclopedii românești în documentele arhivelor naționale ale României (1895-1905)*, teză de doctorat, Sibiu, Universitatea „Lucian Blaga”, Facultatea de Științe Socio-Umane, 2011, coordonator științific, prof. univ. dr. Alexandru Avram.
- Țincu, Bucur, *Transilvania (1868-1900)*, în *Reviste literare românești din ultimele decenii ale secolului al XIX-lea*, (Coord.), Ovidiu Papadima, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1974, p. 23-50.
- Țincu, Bucur, *Transilvania (1901-1918)*, în *Reviste literare românești de la începutul secolului al XX-lea*, (Coord.), Ovidiu Papadima, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1976, p. 105-148.
- Țeposu, Silviu, *Colaborarea societăților culturale cu organele statului și ale autorităților locale*, Biblioteca „Astra” nr. 18, Sibiu, 1933.
- Wolbe, Eugen, Nastasia, Maria, Nastasia, Ion, Badea-Păun, Gabriel, *Ferdinand I, Întemeietorul României Mari*, București, Editura Humanitas, 2004.

STUDIES AND ARTICLES

- Abrudan, Paul, *Documente inedite privind activitatea „Astrei” pentru înființarea de biblioteci literare în unități militare din Transilvania în anul 1919*, în *Studii și materiale de muzeografie și istorie militară*, XIII, 1980, p. 341-354.
- Abrudan, Paul, *Aspecte ale sprijinului acordat de românii din Transilvania războiului pentru cucerirea independenței de stat a României*, în *Revista de Istorie*, tom. 29, nr. 4, aprilie 1976, p. 587-594.
- Achim, Dan V. *Despărțământul Sighet al Astrei în perioada interbelică*, în *Maramureș vatră de istorie milenară*, IV, 1999, p. 408-414.
- Agârbiceanu, Ion, *Subconștient și conștiință națională*, în *Transilvania*, 59, nr. 2, 1928, p. 97-106.
- Agârbiceanu, Ion, *Vița și mlădițele*, în *Căile fericirii*, Blaj, Editura Buna Vestire, 2004, p. 35.
- Albert, Carmen, *Cornel Groșorean și problema înființării regionalei „Astra bănățeană”*, în *Banatica*, XIV, 1996, p. 387-394.
- Albu, Alin, *Preoți ortodocși din Arhiepiscopia de la Alba Iulia care au suferit detenție în închisorile comuniste*, în *Revista Teologică*, Serie nouă, XV, nr.1, 2005, p. 17-19.
- Andruș, Rodica, *Câteva date privitoare la activitatea despărțământelor hunedorene ale Astrei*, în *Sargetia*, XVIII-XIX, 1984-1985, p. 397-402.
- Anghel, Gheorghe, *Evoluția denumirii străzilor orașului Alba Iulia. Străzile vechiului oraș Alba Iulia*, în *Dacoromania*, nr. 30, 2007, http://www.dacoromania-alba.ro/nr30/evolutia_denumirii_strazilor.htm, accesat în 07.12.2017.
- Ardeleanu, Senior, Ion, *Centenarul Despărțământului Astrei sălăjene, (1877-1977)*, în *Acta Musei Porolissensis*, I, 1977, p. 337-346.
- Avram, Mircea, *„Astra” inițiativa primei enciclopedii românești*, în *Centenarul revistei „Transilvania”*, Sibiu, 1969, p. 23-25.
- Avram, Mioara, *Timotei Cipariu, părintele filologiei românești*, în *Memoriile Secției de Filologie, Literatură și Artă*, IX, 1987, p. 13-15.
- Badea Lătuceanu, George, *Secuții nu sunt unguri !*, în *Istorie și civilizație*, III, nr. 22, 2011, p. 6-15.
- Barițiu, George, *Societatea academică română, amici și contrarii ei*, în *Transilvania*, VI, nr. 21-24, 1873, p. 249, 253, 273, 285-287.
- Barițiu, George, *Cincisprezece ani din activitatea Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român*, în *Transilvania*, XIX, nr. 17-18/1-15 septembrie 1888, p. 143.
- Barițiu, George, *Recensiune asupra unui om științific premiat de către Academia Română în sesiunea sa din anul 1881*, în *Transilvania*, XII, nr. 9-10, 1881, p. 70.
- Barițiu, George, *Adunați documente și le păstrați*, în *Transilvania II*, nr. 12, 1869, p. 137-138.
- Barițiu, George, *Apulum, Alba Iulia, Belgradu în Transilvania*, în *Transilvania*, XVII, nr. 21-22, 1886, p. 173-180
- Baron, Mircea, *Activitatea „Astrei” în Valea Jiului în perioada interbelică*, în *Avram Iancu*, 1997, vol. 5, p. 249-254.
- Banciu, Axente, *Universități populare*, în *Transilvania*, LI, nr. 2, 1920, p. 174-177.
- Băncescu, Lidia, *Revista Transilvania-cronică a dezvoltării Bibliotecii „Astra” din Sibiu*, în *Centenarul Revistei Transilvania*, Sibiu, Biblioteca Astra Sibiu, 1969, p. 37-44.
- Bârlea, Octavian, *Observații preliminare privitoare la Zenovie Pâclișanu*, în *Perspective*, nr. 50, iulie 1994, p. 10-11.
- Bârseanu, Andrei, *Către membrii Asociațiunii*, în *Transilvania*, XLV, nr. 7-9, 1914, p. 241.

- Berciu, Ion, *Profesorul Virgil Cucuiu*, în *Apulum*, XI, 1973, p. 901-904.
- Berciu, Ion, *Dr. Zaharia Muntean*, în *Apulum*, XI, 1973, p. 897-899.
- Bibliotecile aflătoare pe teritoriul despărțimintelor „Asociațiunii” cu sfârșitul anului 1911*, în *Transilvania*, XLIII, nr. 5, 1912, p. 375.
- Buzatu, Gheorghe, *Un capitol de istorie politică-constituirea, guvernarea și dispariția „Blocului Parlamentar” 1919-1920*, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie*, XIII, 1976, p. 133-146.
- Bocșan, Nicolae, *Astra și Academia Română*, în *Asociaționism și naționalism cultural în secolele XIX-XX*, (Coord.: Liviu Maior, Ioan-Aurel Pop, Ioan Bolovan), Cluj-Napoca, Academia Română. Centrul de Studii Transilvane, 2011, p. 95-107.
- Boiu, Zaharia, *Academia Română*, în *Transilvania*, XXII, nr. 11, 1891, p. 32-337.
- Boiu, Zaharia, *Cultura poporului român*, în *Transilvania*, XXIII, nr. 1, 1892, p. 1-8.
- Bolovan, Ioan, Lăpădatu, Liana, *Societățile culturale românești din Transilvania și Matica Srpska în epoca modernă*, în *Anuarul Institutului de Cultură al Românilor din Voivodina*, Zrenianin, 2009, p. 160-161.
- Bolovan, Ioan, *Asociația Națională Arădană pentru cultura poporului român (1863-1918): între local și regional*, în *Asociaționism și naționalism cultural în secolele XIX-XX*, (Coord. Liviu Maior, Ioan Aurel Pop, Ioan Bolovan), Cluj-Napoca, Academia Română. Centrul de Studii Transilvane, 2011, p. 223-241.
- Borș, Silviu, *Revista Transilvania. Câteva repere istorice la 140 de ani de la înființare*, în *Transilvania*, serie nouă, 12/2008, p. 6-9.
- Brătianu, Gheorghe, I., *Temeiuri istorice ale ideii naționale*, în *Transilvania*, 74, nr. 2, 1943, p. 85-90.
- Breazu, Ion, *De ziua „Astrei”*, în *Transilvania*, 68, nr. 3, 1937, p. 149-158.
- Breazu, Ion, *Străbătând despărțimintele*, în *Transilvania*, 70, nr. 1, 1939, p. 50-55.
- Brediceanu, Tiberiu, *Semnificația activității „Astrei” în anii din urmă*, în *Transilvania*, 71, nr. 5-6, 1940, p. 197-201.
- Brote, Eugen, *Biblioteca societății*, în *Foișoara Telegrafului român*, I, nr. 16, 29 iulie 1876, p. 122-123.
- Bucur, Corneliu, *Programul Astrei privind conservarea patrimoniului cultural național și valorificarea sa expozițional-muzeală*, în *Astra 1861-1950*, Sibiu, 1987, p. 399-411.
- Bucuța, Emanoil, *Educația adulților în România*, în *Lamura*, nr. 4-5, 1928, p. 98.
- Cazan, N. Gheorghe, *Lupta revoluționară a popoarelor. Prăbușirea monarhiei austro-ungare (1914-1918)*, în *Analele Universității București, Seria Istorie*, XVIII (1969), p. 73-93.
- Cazacu, Gheorghe, *Voluntarii români ardeleni din Rusia în timpul Primului Război Mondial*, în *Astra Salvensius*, I, nr. 1 ianuarie-iunie 2013, p. 89-115.
- Câmpeanu, Marius, *Vicarul Tit Bud (1846-1917). Omagiul la centenarul morții sale*, în *Țara Bârsei*, Serie nouă, XVI, nr. 16, 2017, p. 57-64.
- Cheregi, Ionel, *„Astra” pe un nou fâgaș*, în *România viitoare*, IV, nr. 218 (820), 1947, p. 1-3.
- Chindriș, Ioan, *Opera și ideile lui Simion Bărnuțiu*, în *Anuarul Institutului de Istorie din Cluj*, XXIX, 1989, p.21-50.
- Ciupercă, Ion, *Împrejurările venirii liberalilor la putere în ianuarie 1922*, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie*, IX, 1972, p. 349-379.
- Ciura, Alexandru, *Amintiri despre Avram Iancu*, în *Transilvania*, LIII, nr. 11-12, 1922, p. 279.
- Ciurea, Alexandru, *Autori și editori*, în *Transilvania*, LI, nr. 1, 1920, p. 97-100.

- Ciobanu, Vasile, *Astra și sașii în perioada interbelică*, în *Astra 1861-1950*, Sibiu, 1987, p. 112.
- Cipăianu, Gheorghe, *ASTRA și oficialitatea maghiară la începutul anului 1918*, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj*, XV, 1972, p. 355-371.
- Cipăianu, George, *Din activitatea Astrei în 1861 și 1862 (până la a doua adunare generală)*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Series Historia*, XVI, 1971, fasciculus 2, p. 53-62.
- Clopoșel, Ion, *Chemarea noastră*, în *Societatea de mâine*, I, nr. 1, 1924, p. 5.
- Curelea, Dragoș, Firu, Ștefan, *Ioan Teculescu-direcotor al Astrei albauliene între exigențele funcției protopopiale și eparhial-militare de Alba Iulia între anii 1902-1924*, în *Acta Carpatica III. Anuarul românilor din Sud-estul Transilvaniei*, Sfântu Gheorghe, 2016, p. 193-230.
- Colan, Nicolae, *Cum se alcătuește o conferință religioasă*, în *Transilvania*, Sibiu, XLVI, 1935, nr. 5, p. 328.
- Colan, Nicolae, *Părintele Ion Agârbiceanu*, în *Viața Ilustrată*, Cluj, X, 1943, nr. 3, p. 31.
- Cordoș, Nicolae, *Din istoricul elaborării și tipăririi „Replicii”*, în *Acta Musei Napocensis*, XX, 1983, p. 187-212.
- Cornea, Lucia, *Aspecte ale activității Despărțământului Tinca al „Astrei” în perioada interbelică*, în *Crisia*, XIII, 1983, p. 221-228.
- Cornea, Lucia, *Adunarea generală de la Oradea a Astrei*, în *Analele Universității din Oradea Fascicola Istorie*, 1991, p. 88-96.
- Cornea, Lucia, *Principalele direcții de activitate al „Astrei” bihorene în perioada interbelică*, în *Crisia*, XXIV, 1994, p. 145-205.
- Cornea, Lucia, Ștefănescu, Barbu, *Școlile țărănești organizate de Astra bihoreană în perioada interbelică*, în *Crisia*, XII, 1982, p. 145-203.
- Cornea, Luminița, *Justinian Teculescu, primul episcop al Armatei Române și episcop de Cetatea Albă-Ismail*, în *Caligraf - revistă de cultură*, Drobeta Turnu-Severin, nr. 89, mai 2009, p. 7-9.
- Consemnarea membrilor «Asociațiunii» pentru literatura română și cultura poporului român*, în *Transilvania*, nr. 4 jubiliar, iunie-august 1911, p. 503, 511.
- Conspectul sumar al membrilor Asociațiunii la 1 august 1914*, în *Transilvania*, XLV, nr. 7-9, 1 septembrie 1914, p. 380.
- Comșia, Ovidiu, *Naționalism biopolitic*, în *Transilvania*, 68, nr. 6, p. 465-467.
- Cosmuță, Cosmin, *Momente privitoare la organizarea Vicariatului Ortodox Român de Alba Iulia*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Orthodoxa*, LIII, nr. 1, 2008, p. 47-56.
- Curelea, L., Dragoș, *Contribuții punctuale privind activitatea culturală și organizatorică în Despărțământul Alba Iulia al Astrei între anii 1900-1924*, în *Lohanul. Magazin Cultural-științific*, VIII, nr. 3 (31), 2014, p. 34-59.
- Curticăpeanu, Vasile, *Întemeierea societății Astra și rolul ei în cultura poporului român*, în *Studii. Revistă de Istorie*, 14, nr. 6, 1961, p. 1439-1463.
- Curticăpeanu, Vasile, *Societatea „Transilvania” din București pentru sprijinirea studenților și meseriașilor români din Austro-Ungaria*, în *Studii. Revistă de Istorie*, tomul 19, nr. 1, 1966, p. 100.
- Curticăpeanu, Vasile, *Activitatea științifică a Astrei*, în *Memoriile Secției de Științe Istorice a Academiei Republicii Socialiste România*, 1981, p. 105-111.
- Cuvântarea de deschidere a adunării generale de la Gherla (1868) rostită de Vasile Ladislau Pop*, în *Transilvania*, I, nr. 20, 1868, p. 466.
- Cserni Adalbert, *Apulum maradványok*, în *Századok*, no. 38, 1904, p. 798-799.

- Dan, P. Mihai, *Matica Slovenská Octogenară*, în *Transilvania*, 75, nr. 4-5, 1944, p. 360.
- Dădârlat, Mioara, *Colecțiile de periodice ale Bibliotecii „Astra” din Sibiu*, în *Centenarul Revistei Transilvania*, Sibiu, Biblioteca Astra Sibiu, 1969, p. 211-214.
- Dăianu, Elie, *Repriviri și prospecte din mijlocul unui veac*, în *Transilvania*, XLIII, nr. 6, 1912, p. 502.
- Demșea, Dan, *Istoricul unei biblioteci românești - biblioteca Asociației Naționale Arădene pentru cultura și conversarea poporului român*, în *Comunicări și referate*, Arad, 1974, p. 71-72.
- Diculescu, Vladimir, *Războiul pentru cucerirea independenței României-prilej de manifestare a unității de conștiință națională la românii din Transilvania și Banat*, în *Studii și articole de istorie*, București, XII, 1968, p. 25-30.
- Dunlap, Tanya, *Astra and the Appeal of the Nation: Power and Autonomy in Late-Nineteenth-Century Transylvania*, în *Austrian History Yearbook*, vol. 34, ian. 2003, p. 215-246.
- Dolga, Aurel, *Ecoul războiului de independență din 1877-1878 în Banat*, în *Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”*, Series Historia, Cluj. XIII, 1968, fasc. I, p. 85-96.
- Domșa, Ioan, *Biblioteca centrală a Asociațiunii (Astra). Istoric, dezvoltare, perspective*, în *Transilvania*, 76, nr. 3-4, 1945, p. 38-58.
- Dunăreanu, Elena, *Horia Petra-Petrescu-bibliotecar al „Astrei”. 100 de ani de la naștere*, în *Biblioteca și cercetarea*, 9/1985, Cluj-Napoca, p. 150.
- Dunăreanu, Elena, *Bibliotecari ai Astrei publiciști*, în *Centenarul Revistei Transilvania*, Sibiu, Biblioteca Astra Sibiu, 1969, p. 29-36.
- Dunăreanu, Elena, *Biblioteca în concepția marilor bărbați ai Astrei*, în *Astra 1861-1950, Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român. 125 de ani de la înființare*, (Coord.), Victor V. Grecu, p. 395-398.
- Dragomir, Silviu, *Nicolae Bălcescu în Ardeal*, în *Anuarul Institutului de Istorie Națională din Cluj*, 5, 1928-1930, p. 1-34.
- Dragomir, Silviu, *Problema Transilvaniei*, în *Transilvania*, 72, nr. 1, 1941, p. 2-18.
- Expozeul lui Vasile Goldiș*, în *Transilvania*, 56, nr. 11-12, 1925, p. 600.
- Faur, Viorel, *75 de ani de la Adunarea Generală a Astrei desfășurată la Beiuș*, în *Crisia*, III, 1973, p. 305-316.
- Faur, Viorel, *Despărțământul orădean al „Astrei” (1908-1918)*, în *Crisia*, V, 1975, p. 280.
- Faur, Viorel, *Înființarea și activitatea despărțământului din Ceica al „Astrei” între anii 1910-1914*, în *Crisia*, VI, 1976, p. 265-271.
- Faur, Viorel, *Bibliotecile despărțământului beiușean al „Astrei” (1898-1914)*, în *Crisia*, 1976, p. 121-145.
- Faur, Viorel, *Date despre legăturile „Astrei” cu românii din Bihor (1861-1897)*, în *Crisia*, VIII, 1978, p. 565-570.
- Felea, V., Ilarion, *P. S. Nicolae Colan ca publicist*, în *Revista Teologică*, XXVI, 1936, nr. 7-10, p. 278-280.
- Foia legilor provinciale și a guvernului pentru țara de coroană Transilvania*, Sibiu, nr. VI / 1850, p. 68-70.
- Gârbacea, Ion, *Din trecute vremi. Nicolae Cristea*, în *Tribuna*, III, nr. 82, 1940, p. 2-3.
- Georgescu, Ioan, *Astra*, în *Boabe de grâu*, I, nr. 4, iunie 1930, p. 10, 217-235.
- Ghibu, Onisifor, *Un livre secret du gouvernement hongrois: les Roumains de Hongrie et la nécessité de les magyariser*, în *Revue de Transylvanie*, tome I, nr. 1, 1934, p. 62-72.
- Ghidionescu, Vladimir, *Rolul social al învățătorimei noastre*, în *Transilvania*, LII, nr. 1-2, 1921.

- Giura, Lucian, *Despărțământul Sebeș al Astei în documente inedite (1870-1900)*, în *Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis*, 6, 2014, p. 417-449.
- Giura Lucian, Giura G. Maura, *Adunările generale ale Astei de la Deva (1874, 1899 și 1932)*, în *Sargetia*, V (XLI), Serie nouă, 2014, p. 265-276.
- Giura, Lucian, *Asociațiunea „Astra” și ceho-slovacii în context documentar*, în *In memoriam Gheorghe Buzatu 1939-2013*, Stela Cheptu, Horia Dumitrescu (Coord.), Iași, TipoMoldova, 2014, p. 381-387.
- Giorgiu, Dorin, *Politica școlară a guvernelor maghiare în perioada 1867-1918*, în *Apulum*, XLIII/2, 2004, p. 533-544.
- Glodariu, Eugenia, *Biblioteci populare ale „Astei”*, în *Acta Musei Napocensis*, VI, 1969, p. 309-328.
- Glodariu, Eugenia, *Din activitatea editorială a Astei: «Biblioteca poporală a Asociațiunii»*, în *Acta Musei Napocensis*, VIII, 1971, p. 318-319.
- Glodariu, Eugenia, *Despărțământul Cluj al „Astei” (1870-1914)*, în *Acta Musei Napocensis*, XII, 1975, p. 101-105.
- Glodariu, Eugenia, *Asociațiile culturale ale tineretului studios român din monarhia habsburgică 1860-1918*, în *Bibliotheca Musei Napocensis*, XVII, 1998, p. 151-243.
- Gocan, Simon, *Contribuția voluntarilor ardeleni din Rusia la înfăptuirea României Mari*, în *Vestitorul*, nr. 9-10, 1929, p. 11-14.
- Goga, Octavian, *Biblioteci populare*, în *Transilvania*, XL, nr. I, 1909, p. 49-50.
- Goga, Octavian, *Mijloacele de propagandă literară și culturală ale Asociațiunii și dezvoltarea lor*, în *Transilvania*, XLII, nr. 4, 1911, p. 349-392.
- Goldiș, Vasile, *Nouii orizonturi*, în *Transilvania*, 56, nr. 9-19, 1925, p. I-IV.
- Goldiș, Vasile, *Conclușiuni*, în *Transilvania*, 61, nr. 1-6, 1930, p. 365-370.
- Constantin C. Gomboș, Elena Gomboș, *Protopopul-vicar de Alba Iulia Alexandru Baba o viață închinată slujirii bisericii ortodoxe și neamului românesc*, în *Dacoromania*, nr. 60, 2012.
- Georgescu, Ioan, *Momente din viața Bisericii unite din ultimii zece ani*, în *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul 1918-1928*, București, vol. II, 1929, p. 783-831.
- Georgescu, Ioan, *Academiile teologice unite*, în *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul 1918-1928*, București, Cultura Națională, 1929, vol. II, p. 980-982.
- Ghibu, Onisifor, *Universitatea Daciei Superioare*, în *Transilvania, Banatul Crișana, Maramureșul 1918-1928*, București, 1929, vol. II, p. 871-919.
- Goția, Dorin, *Din activitatea Astei de sprijinire culturală a soldaților români în primul război mondial*, în *Marisia*, XIII-XIV, 1994, p. 305-327.
- Goția, Dorin, *Astra și comemorarea lui Avram Iancu în 1924*, în *Restituiri*, II, 1994, p. 126-141.
- Goția, Dorin, *Din activitatea de organizare a Astei între 1914-1918*, în *Sargetia*, XV, 1992-1994, p. 711-726.
- Goția, Dorin, *Astra-realitate și simbol*, în *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane Sibiu*, III, 1996, p. 196-207.
- Goția, Dorin, *Activitatea Astei în perioada 1914-1918 și locul ei în istoria românilor*, în *Sargetia*, XVIII-XIX, 1999-2000, nr. 2, p. 369-375.
- Goția, Dorin, *Prelegerile și conferințele ca mijloace de propagandă promovate de ASTRA la începutul secolului al XX-lea*, în *Angustia*, nr. 4, 1999, p. 289-290.
- Goția, Dorin, *Din activitatea de organizare a Astei sibiene în anii primului război mondial*, în *Marisia*, XXVII, 2003, p. 313 - 322.

- Gusti, Dimitrie, *Organizarea Culturii*, în *Curentul*, nr. 2627 din 29 mai 1935, p. 2.
- Hendre Biro, Doina, *La bibliothèque d'Ignace Batthyány par listes, inventaires et catalogues*, în *Transilvania*, nr.4-5, 2016, p. 192-198.
- Herban, Adela, *Acordul de la Roma*, în *Sargetia*, XXV, 1992-1994, p. 803-822.
- Herseni, Traian, *Ontologia vieții sociale*, în *Societatea de mâine*, IX, nr. 13-14, 1932, p. 203.
- Herrity, Peter, *The Role of the Matica and Similar Societies in the Development of the Slavonic Literary Languages*, în *The Slavonic and East European Review*, vol. 51, 1973, no. 124, p. 368-385.
- Holhoș, Ioan, *Sistemul organizatoric pentru susținerea și realizarea progresului cultural-educativ al Astrei*, în *Astra 1861-1950. 125 de ani de la înființare*, Sibiu, Biblioteca Astra, 1987, p. 254.
- Holhoș, Ioan, *Concepția biblioteconomică promovată în acțiunea ASTREI de creare a sistemului de biblioteci publice în Transilvania și în alte provincii românești*, în *Astra 1861-1950, Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român*, (Coord.: Victor V. Grecu), p. 383-394.
- Holhoș, Ioan, *Locul și rolul revistei „Transilvania” în cultura națională*, în *Centenarul revistei Transilvania*, 1969, p. 67-68.
- Holhoș, Ioan, Nistor, Nicolae, *Contribuția „Astrei” la realizarea unității naționale*, în *Revista Arhivelor*, XI, nr. 2, 1868, p. 35-37.
- Hulea, Eugen, *Legăturile Brașovului cu Țara Românească*, în *Țara Bârsei, Conferință ținută pentru cadrele Astrei*, în *Țara Bârsei*, I, nr. 4, 1929, p. 332-336.
- Hulea, Eugen, *Parastas pentru Horia la Alba Iulia în anul 1885 faur 28*, în *Transilvania*, 75, nr. 3, 1944, p. 275-279.
- Hulea, Eugen, *Avocat Dr. Zaharia Munteanu (1881-1972)*, în *Apulum*, XI, 1973 p. 897-900.
- Hulea, Eugen, *În cetatea Alba Iuliei*, în *Transilvania*, 74, nr. 11-12, 1943, p. 927-931.
- Hulea, Eugen, *Andrei Bârseanu*, în *Apulum*, XV, 1977, p. 497-516.
- Hulea, Eugen, *Contribuția populației județului Alba la apărarea frontierei de vest a României în anii 1939-1940*, în *Apulum*, XIX, 1981, p. 367-379.
- Iancu, Gheorghe, *Adunarea generală a „Astrei” ținută la Abrud în septembrie 1938*, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca*, XXII, 1979, p. 457-468.
- Iancu, Gheorghe, *Contribuții cu privire la reliefarea stării de spirit democratică, antifascistă și antihitleristă a poporului din județul Alba*, în *Apulum*, XXIV, 1987, p. 335-339.
- Instrucțiuni privitoare la organizarea cursurilor de alfabetizare*, în *Albina*, nr. 6, 1912, p. 281-285.
- Ionuțaș, Cătălin, *Biblioteca „Semănătorul” pagină luminoasă a culturii meleagurilor arădene*, în *Ziridava*, IX, 1978, p. 487-491.
- Joantă, Romul, *Protopopul Alexandru Baba*, în *Îndrumător Pastoral*, II, 1978, p. 174.
- Jurebița, George, *Viața și activitatea P.S. Sale. Scurtă schiță biografică*, în *Buletinul Episcopiei Cetății Albe-Ismail*, IX, nr. 8, 1932, p. 6-32.
- Josan, Nicolae, *Înființarea și activitatea Despărțământului Alba Iulia al „Astrei” până la 1900*, în *Apulum*, XVII-XXX, 1993, p. 377-415 .
- Josan, Nicolae, *Contribuții la cunoașterea vieții și activității memorandistului Rubin Patiția (1841-1918)*, în *Apulum*, X, 1972, p. 513-552.
- Josan, Nicolae, *Rubin Patiția, memorandist al mișcării memorandiste, partea I*, în *Apulum*, XXXV, 1998, p. 445-466.

- Josan, Nicolae, *Rubin Patiția, memorandist al mișcării memorandiste*, în *Apulum*, XXXVI, 1999, p. 383-400.
- Josan, Nicolae, *Contribuții privind solidaritatea românilor din județul Alba cu lupta pentru cucerirea independenței de stat a României (1877-1878)*, în *Apulum*, XV, 1977, p. 434-442.
- Josan, Nicolae, *Cărturarii județului Alba în slujba Unirii Transilvaniei cu România*, în *Apulum*, XXXVII/II, 2000, p. 188-190.
- Josan, Nicolae; Șerban, I., Ioan, *Profesorul Eugen Hulea*, în *Apulum*, XXI, 1983, p. 431-442.
- Josan, Nicolae, *Noi contribuții și precizări privind înființarea și începuturile „Astrei”*, în *Apulum*, XXXIII, 1996, p. 75-87.
- Lăcătușu, Ioan, *Episcopul Justinian Teculescu militant pentru unitatea națională a românilor*, în *Apulum*, XXXI, 1994, p. 407-414.
- Leb, Ioan Vasile, *Presa bisericească transilvăneană*, în *Mitropolia Ardealului. Contribuții transilvănene la Teologia ortodoxă*, Sibiu, 1985, p. 317.
- Leb, Ioan Vasile, *Nicolae Ivan (1855-1936), întâiul episcop al Vadului, Feleacului și Clujului*, în *Tabor*, nr. 9, decembrie 2011, p. 9-19.
- Lista colecțiilor Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român*, în *Transilvania*, II, nr. 11, 1869, p. 131-132.
- Lungu, Cornel, *Din legăturile „Astrei” cu societăți academice și culturale române și străine 1861-1914*, în *Conferințele Bibliotecii Astra*, (Coord. Onuc Nemeș Vintilă), Sibiu, Biblioteca „Astra” Sibiu, nr. 81/2010, p. 81-103.
- Lungu, Cornel, *Din legăturile „Astrei” cu societăți academice și culturale române și străine (1861-1914)*, în *Transilvania*, serie nouă, XXXVI (CXII), 1/2007, p. 3-12.
- Lupaș, Ioan, *Înființarea Asociațiunii și conducători ei*, în *Transilvania*, XLII, nr. 4 jubiliar, 1911, p. 343-344.
- Lupaș, Ioan, *Asociațiunea Transilvană și Matica Slovenská*, în *Transilvania*, 75, nr. 4-5, 1944, p. 309.
- Lupu, Corvin, *Transilvania - 140 de ani de la apariție*, în *Transilvania*, serie nouă, 12/2008, p. 1-5.
- Lupu, Corvin, *Revista „Transilvania” 140 de ani de la prima apariție*, în *Familia Română*, anul 9, 2-3/2008, p. 8-9.
- Maior, Liviu, *Constituirea Partidului Național Român. Conferința din 12-14 mai 1881*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, Seria Historia, XV, fascicula 1, 1970, p. 100-103.
- Maior, Liviu, *Soldați români în armata austro-ungară 1914-1918*, în *Civilizație medievală și modernă românească*, (Coord. Nicolae Edroiu, Aurel Răduțiu, Pompiliu Teodor.), Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1985, p. 355-367.
- Maior, Liviu, *Politica școlară a guvernelor maghiare față de români (1900-1914)*, în *Anuarul Institutului de Istorie din Cluj Napoca*, 1990-1991, p. 129.
- Maior, Liviu, *Mișcarea națională a românilor din Transilvania. De la autonomie spre uniunea statului*, în *Națiunea română. Geneză. Afirmare. Orizont contemporan*, (Coord. Ștefan Ștefănescu), București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1984, p. 410-426.
- Maior, Liviu, *Românii ardeleni de la loialitatea dinastică la loialitatea națională*, în *Revista de Istorie Militară*, 2008, nr. 5-6, p. 19-26.
- Maior, Liviu, *Asociaționismul transilvan și modernizarea societății românești (sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea)*, în *Schimbare și devenire în istoria României*, (Coord. Ioan Bolovan și Sorina Paula Bolovan), Cluj-Napoca, 2008, p. 89-90, 102.

- Manciulea, Ștefan, *Atestate de purificațiune*, în *Cultura creștină*, 18, 1938, p. 473-483.
- Marcu, T., Grigore, *Spicuri din activitatea publicistică a Arhipăstorului nostru*, în *Telegraful Român*, Sibiu, 111, 1963, nr. 43-44, p. 3-5.
- Matei, Pamfil, *Aspecte ale activității de răspândire a culturii în rândul maselor, desfășurată de «Astra»*, în *Studii și Comunicări*, Sibiu, 1981, p. 381-382.
- Matei, Pamfil, *Transilvania. Etape și Preocupări*, în *Transilvania*, serie nouă, VII (LXXXIV), 6/1978, p. 26-28.
- Matei, Pamfil, *Adunările generale ale Asociațiunii mijloace de afirmare și întărire a conștiinței naționale*, în *Astra (1861-1991)*, Sibiu, Biblioteca Județeană „Astra”, 1992, p. 25.
- Matei, Pamfil, *Gustav Weigand și Asociațiunea*, în *Conferințele Bibliotecii „Astra”*, nr. 113/2010, p. 113-114.
- Maxa, Maria, *Foaia noastră, revistă a Asociațiunii „Astra” la Cluj*, în *Astra 1861-1891*, Sibiu, Biblioteca Județeană „Astra”, 1992, p. 118.
- Mârza, Iacob, *Zenovie Pâclișanu, colaborator la „Revista Istorică Română” (1943-1944)*, în *Revista istorică*, VII, nr. 11-12, 1996, p. 927-934.
- Mârza, Iacob, *Zenovie Pâclișanu, bibliotecar la Blaj (1916-1919)*, în *Biblioteca și cercetarea*, Cluj, XX, 1996, p. 122-129.
- Mârza, Iacob, *Din istoriografia Supplex-ului: Cercetările lui Zenovie Pâclișanu*, în *Acta Musei Porolissensis*, Zalău, XX, 1996, p. 321-328.
- Mârza, Iacob, *Istoricul Zenovie Pâclișanu*, în *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica*, XIII, 2009, p. 161-170.
- Mârza, Iacob, *Conceptul de educație în gândirea iluminist-romantică a românilor din Transilvania*, în Victor Neuman, Armin, Heinen, (Coord.), *Istoria României prin concepte*, Polirom, Iași, 2010. p. 95.
- Mârza, Dan, *Despărțământul Dej al Astei*, în *Acta Musei Porolissensis*, X, 1986, p. 537-543.
- Meteș, Ștefan, *Biserica Ortodoxă Română din Transilvania în cei din urmă zece ani*, în *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul 1918-1928*, București, vol. II, 1929, p. 759-764.
- Milisavac, Zivan, *Istorija Matice Srpske*, în *The American Historical Review*, American Historical Association, vol. 92, no. 4, octombrie 1987, p. 1000-1001.
- Mináč, Vladimír, *Stodvadsat' rokov*, în *Slovenské pohľady*, nr. 8, 1983, p. 18-19.
- Mircea, Gabriela, *Elita și comunitatea românească din Alba Iulia în primele decenii ale secolului al XX-lea. Spicuri din tipărituri și documente de epocă (I) Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca*, L, 2011, p. 111-128.
- Mircea, Gabriela, Le Nir, Marily, *Momente din activitatea didactică și culturală a profesorului Pierre Channier la Alba Iulia (1922-1939)*, în *Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis*, 5, 2013, p. 477-506.
- Mircea, Gabriela, *Surse documentare despre momentul înființării Despărțământului VIII Alba Iulia al Astei (1870) (I)*, în *Ethos XXI*, An. 2, Nr. 4 (apr. 2011). p. 13-21.
- Mircea, Gabriela, *Elita și comnitatea românească din Alba Iulia în primele decenii ale secolului al XX-lea. Spicuri din tipărituri și documente de epocă (II)*, în *Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca*, LII, Supliment, 2013, p. 189-217.
- Mircea, Gabriela, Rustoiu, Ioana, *Aspecte ale activității Muzeului Regional Alba Iulia (1939-1940), oglindite în arhiva Ținutului Mureș*, în *Apulum*, LI, Series Historia & Patrimonium, 2014, p. 401-415.

- Mircea, Ionela Simona, *Catedrala Încoronării, 15 octombrie 1922, Încoronarea suveranilor Românei Mari*, în *Sargetia*, XXXIV, 2006, p. 373-381.
- Mureșan, Camil, *Cu privire la asociaționism în istoria culturii*, în (Coord. Liviu Maior, Ioan Aurel Pop, Ioan Bolovan), *Asociaționism și naționalism cultural în secolele XIX-XX*, Cluj-Napoca, Academia Română. Centrul de Studii Transilvane, 2011, p. 17-21.
- Moga, Valer, *Despărțământul Alba Iulia al Astei (1918-1948)*, în *Apulum*, XXXI, 1994, p. 441-491.
- Moga, Valer, Mârza, Eva, *Muzeul Unirii din Alba Iulia. I. Tradiții muzeografice 1886-1918*, în *Apulum*, XXVII-XXX, 1990-1993, p. 417-422.
- Moga, Valer, *Bogdan Petriceicu Hașdeu și Transilvania. Alba Iulia în cadrul turneului documentar din 1874*, în *Apulum*, XXIV, 1987, p. 293-303.
- Moga, Valer, *Serbările Unirii. Alba Iulia-20 mai 1929*, în *Apulum*, XXII, 1985, p. 293-303.
- Moga, Valer, *Evoluția Despărțământului Alba Iulia al Astei după 1918*, în *Astra 1861-1991. 130 ani de la înființare*, Biblioteca „Astra” din Sibiu, Sibiu, 1992, p. 43-47.
- Moga, Valer, *Adunările generale ale „Astei” în perioada 1918-1930*, în *Apulum*, XXXIII, 1996, p. 185-214.
- Moga, Valer, *„Astra” în relațiile interinstituționale ale României (1918-1930)*, în *Annales Universitatis Apulensis*, Series historica, 2-3, 1998-1999, p. 219-232.
- Moga, Valer, *Politică și cultură (1918-1930). Cazul „Astei”*, în *Annales Universitatis Apulensis*, Series historica, 6/I, 2002, p.201-211.
- Moga, Valer, *Post-scriptum la Marele Război: încercări de restaurație habsburgică în Ungaria (1921)*, în *Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis*, 9, 2017.
- Moga, Valer, Stan, I., Constantin, *Încoronarea regelui Ferdinand I la Alba Iulia. Jubileul de 70 de ani al Catedralei Încoronării-15 oct. 1922-15 oct. 1992*, în *Îndrumător pastoral*, XV, 1992, p. 2-10, 45.
- Moldovan, Iuliu, *Organizarea activității culturale*, în *Transilvania*, 65, nr. 2, 1934.
- Moldovan, Iuliu, *Acceptarea unei ideologii și directive programatice unitare*, în *Transilvania*, 65, nr. 5, 1934, p. 309.
- Naghiu, Iosif, *Bio-bibliografia P. S. Episcop Nicolae Colan al Vadului, Feleacului și Clujului, anii:1916-1936*, în *Revista Teologică*, XXVI, 1936, nr. 11-12, p. 405-407.
- Nastovici, Ema, *Măsuri de reglementare a situației economice interne în anii 1914-1916 și urmările lor*, în *Revista de Istorie*, 31. nr. 8, 1978, p. 1373-1390.
- Nazare, Daniel, *Revista „Transilvania” și pasiunea pentru istorie a lui George Barițiu*, în *Familia Română*, 9, 2-3/2008, p. 12-13.
- Neamțu, Gelu, *Din corespondența lui Timotei Cipariu cu George Barițiu referitoare la editarea unui organ de presă al „Astei”*, în *Acta Musei Napocensis*, IV, 1967, p. 581-588.
- Neamțu, Gelu, *Din activitatea lui George Barițiu pentru editarea unui organ de presă al Astei*, în *Astra 1861-1950*, (Coord.), Victor V. Grecu, Sibiu, 1987, p. 281-286.
- Neamțu, Gelu, Cordoș, Nicolae, *Politica guvernelor maghiare de deznaționalizare a românilor din Transilvania în perioada 1867-1918*, în *Apulum*, XXVII-XXX, 1990-1993, p. 462-463.
- Neamțu, Gelu, *O micromonografie Visarion Roman*, în *Acta Musei Napocensis*, 32, nr. 2, 1995, p. 225-245.
- Negru, Andrei, *Contribuția revistei „Societatea de mâine” la dezvoltarea sociologiei românești interbelice*, în *Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca*, Series Humanistica, 2003, p. 247-273.

- Neumann, Victor, *Federalism and Nationalism in the Austro-Hungarian Monarchy. Aurel C. Popovici's Theory*, în *East European Politisc and Society*, nr. 16, 2003, p. 864-897.
- Netea, Vasile, *Manualele școlare românești, elemente ale unității naționale*, în *Revista de Istorie*, București, tomul 30, nr. 1, ianuarie, 1977, p. 55-57.
- Netea, Vasile, *La guerre d'indépendance de 1877, expression de la solidarite du peuple roumain*, în *Revue Roumaine d'Histoire*, 1967, nr. 4, p. 601-628.
- Netea, Vasile, *Proiectele de statut ale „Astrei”*, în *Revista Muzeelor*, VII, nr. 3, 1970, p. 202-205.
- Niessen, P. James, *Museums, Nationality, and Public Research Libraries in Nineteenth-Century Transylvania*, în *Libraries & the Cultural Record*, Vol. 41, No. 3, Summer 2006, p. 298-336.
- Nițu, Valeriu, *Timotei Cipariu și începuturile Bibliotecii „Astra”*, în *Centenarul Revistei Transilvania*, Sibiu, Biblioteca Astra Sibiu, 1969, p. 193-200.
- O nouă ctitorie regală: Legea Serviciului social*, în *Transilvania*, 69, nr. 5-6, 1938, p. 257-263.
- Palihovici, Liviu, *Monumentul „Horea, Cloșca și Crișan” din Alba Iulia*, în *Apulum*, XVIII, 1980, p. 559.
- Pascu, Ștefan, *Însemnătatea culturală națională a Astrei*, în *Memoriile secției de Științe istorice*, seria IV, tom. VI, 1981, p. 97-98.
- Pavel, Teodor, *Activitatea „Astrei” pentru dezvoltarea învățământului românesc în Transilvania (1861-1918)*, în *Sargetia*, X, 1973, p. 263-306.
- Păcurariu, Mircea, *125 de ani de la apariția calendarelor Arhiepiscopiei Sibiului*, în *Mitopolia Ardealului*, XXII (1977), nr. 7-9, p. 591-593.
- Păcurariu, Mircea, *Ecoul războiului de independență în „Telegraful român”*, în *Mitropolia Ardealului*, Sibiu, 1967, p. 315-344.
- Păcurariu, Mircea, *Contribuția Bisericii din Transilvania la crearea și activitatea Astrei*, în *Studii de istorie a Bisericii Ortodoxe Române*, vol. I, București, 2005, p. 220-232.
- Părean, Ioan, *Soldați ai României Mari. Din prizoneratul rusesc în Corpul voluntarilor transilvăneni și bucovineni*, în *Revista Academiei Forțelor Terestre*, VII, nr. 3-4 (27-28), trimestrul III-IV, 2002.
- Petranu, Coriolan, *Muzeele din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș. Treutul, prezentul și administrarea lor*, București, Cartea Românească, S.A., 1922, p. 22-24.
- Petrasciuc, Romeo, *Portretul gazetarului Iosif Trifa*, în *Almanah „Iisus Biruitorul” 2005*, Sibiu, Editura Oastea Domnului, 2004, p. 195-196.
- Petrescu, Petra, Horia, *Astra de după războiu*, în *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul. 1918-1928*, București, Vol. II, 1929, p. 1331-1332.
- Petrescu, Dragoș, *Fundația Culturală Regală „Principele Carol” (1921-1940)*, în *Carpica*, XXIX, 2000, p. 271-276.
- Pleșa, Ioan, *Formarea și activitatea consiliilor naționale din județul Alba în luna noiembrie 1918*, în *Apulum*, vol. VII /II, 1969, p. 406-407.
- Pleșa, Ioan, *Contribuția maselor din județul Alba la realizarea actului Unirii Transilvaniei cu România, din 1 Decembrie 1918*, în *Alba Iulia-2000*, Alba Iulia, 1975, p. 377-380.
- Pleșa, Ioan, Truță, Ioan, Moga, Valer, *Istoricul Colegiului «Horea, Cloșca și Crișan» Alba Iulia*, în *Universul catedrei*, nr. 7/1994, p. 5-6.
- Polverejan, Șerban, *Din istoricul memorandumului. Ședința Comitetului Central al P.N.R., din 25-26 martie 1892*, în *Acta Musei Napocensis*, Cluj, 1969, p. 322-344.

- Pop, Sever, *Dănilă Papp General de divizie în retragerea, Rezident regal al Ținutului Mureș*, în *Îndumări și fapte străjerești în Ținutul Mureș*, I, nr. 1, mai-iunie 1939, p. 34-35.
- Popa, George, *Cărțile cele mai bune și bibliotecile populare*, în *Transilvania*, XXI, nr. 1, 1890, p. 9-13.
- Popa, Traian, *Amintiri din revoluția din 1918*, în *Alba Iulia*, 11, nr. 24, p. 7-8.
- Popovici, Vlad, *Fondatorii „Astrei”*. Studiu prosopografic, în *Asociaționism și naționalism cultural în secolele XIX-XX*, (Coord.: Liviu Maior, Ioan Aurel Pop, Ioan Bolovan), Cluj-Napoca, Academia Română. Centrul de Studii Transilvane, 2011, p. 151-159.
- Preda, Gheorghe, *Problema de reorganizare a Astrei în Transilvania*, 61, nr. 1-6, 1930, p. 27-56.
- Preda, Gheorghe, *Scurtă analiză a împrejurărilor de astăzi, cari pot da indicațiuni asupra activității culturale de mâine a „Astrei”*, în *Transilvania*, 65, nr. 1, 1934, p. 2-5.
- Preda, Gheorghe, *O nouă directivă a „Transilvaniei” în Transilvania*, 65, nr. 1, 1934, p. 2-6.
- Preda, Gheorghe, *Imperativele categorice ale vremurilor de astăzi în Transilvania*, 70, nr. 5-6, 1939, p. 301-305.
- Price, F. Robert, *The Matica Srpska and Serbian Cultural Development*, *Library of Congress Quarterly*, 22, no. 3, July, p. 259-264.
- Prokeš, Jaroslav, *National Self-help under Foreign Rule: I. The Centenary of the Matice Česká*, în *The Slavonic and East European Review*, Vol. 10, nr. 29, Modern Humanities Research Association and University College London, School of Slavonic and East European Studies, 1931, p. 420-427.
- Racovițan, Radu, Racovițan, Mihai, *Istoria națională în preocupările „Astrei” și Academiei Române*, în *Biblioteca Județeană „Astra”*, Sibiu, p. 81-85.
- Retegan, Simion, *Proniciamentul de la Blaj*, în *Anuarul Institutului de Istorie din Cluj*, IX, 1966, 127-142.
- Rișcuță, Cristina, *Aspecte din viața și activitatea rezidentului Ținutului Mureș generalul Dănilă Papp (1867-1950)* în *Apulum*, XXXVII/2, 2000, p. 269-274.
- Romînașu, Radu, *Școlile țărănești organizate de despărțămintele bihorene ale „Astrei” în perioada interbelică*, în *Analele Universității din Oradea, Seria Istorie-Arheologie*, 2004, p. 167-178.
- Romînașu, Radu, *Preotul Iosif Trifa și Foaia Lumina satelor (1922-1935)*, în (Coord. Carmen Tâgșorean, Ilie Rad), *Tradiții ale presei religioase din România*, p. 303-314.
- Scriban, Iuliu, *Moartea Episcopului Justinian Teculescu al Cetății Albe în Biserica Ortodoxă Română*, L, nr. 9, 1932, p. 610.
- Sigmirean, Cornel, *Studentii și afirmarea europeană a problemei naționale*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, Historia, XXXIX, nr. 1-2, 1994, p. 169-186.
- Sigmirean, Cornel, *Națiune și politică la intelectualii români din a doua jumătate a secolului al XIX-lea: repere ideologice europene*, în (Coord. Cornel Sigmirean), *Intelectualii. Ideologii și destin politic*, Târgu Mureș, Editura Arhipelag, 2015, p. 5-13.
- Sigmirean, Cornel, *Elites of the Modern Period in the Romanian Historical Research (18th century to 1948)*, în *Anuarul Institutului de Istorie «G. Barițiu» Cluj-Napoca, Series Historica, Supliment 1*, 2016, p. 181-185.
- Simu, Romul, *Tabloul subvențiilor date despărțămintelor de către județe, primării și alte instituții*, în *Transilvania*, 60, nr. 10-11, 1929, p. 769.
- Simu, Romul, *Anexa VI, Tabloul terenurilor de case naționale, a suprafeței lor și a arenzilor încasate până la 1 septembrie 1918*, în *Transilvania*, 60, nr. 10-11, 1929, p. 915.

- Spânu, Susana Margareta, *Reorganizarea Despărțământului Astra Brașov 1926*, în *Cumidava*, XIII, 1983, nr. 2, p. 209-217.
- Spânu, Susana Margareta, *Principalele direcții de activitate al „Astrei” bihorene în perioada interbelică*, în *Crisia*, XXIV, 1994, p. 145-205
- Spre înaintarea științelor și artelor*, în *Transilvania*, VIII, nr. 7, 1875, p. 85-86.
- Stajić, Vasa, Seton-Watson, R. W., *The Centenary of the „Matica Srpska”*, în *The Slavonic and East European Review*, Vol. 6, No. 18, Martie, 1928, p. 594-595.
- Stanley, B. Kimball, *The Austro-Slav Revival: A study of Nineteenth-Century Literary Foundations*, în *Transactions of the American Philosophical Society. New series*, vol. 63, 1973, no. 4, p. 14-15, 18-25, 31-71.
- Stînea, Carmen, *Biblioteca publică din Alba Iulia, inițiativă a Muzeului Național al Unirii*, în *Apulum*, XLII, 2005, p. 413-420.
- Străjan, Ion, *Zaharia Munteanu, un mare luptător albaiulian pentru întregirea României*, în *Dacoromania*, nr. 10, 2002.
- Șerbu, George, *Necesitatea și modul de a se înființa biblioteci la sate*, în *Transilvania*, XIV, nr. 13-14, 1883, p. 102-106.
- Șteiu, Nicolae, *Activitatea culturală a Astrei în satele de pe Valea Almașului (1899-1939)*, în *Acta Musei Porolissensis*, X, 1986, p. 545-549.
- Șteiu, Nicolae, *Preocuparea Despărțământului Astrei pentru ridicarea unei statui a lui Avram Iancu la Huedin*, în *Acta Musei Prolissensis*, XXIV-XXV, 1987-1988, p. 817-820.
- Tabloul despărțămintelor Asociațiunii după județe în Transilvania*, 58, nr. 10-11, 1927.
- Tabloul terenurilor de Case naționale și a suprafețelor până la 15 august 1930*, în *Transilvania*, 62, nr. 1-8, 1931, p. 107.
- Tabloul despre rezultatul „Ofrandei publice” cu liste de subscripție în anul 1936-1937 în Transilvania*, 68, nr. 3, 1937, p. 159-161.
- Tablou sumar al membrilor „Asociațiunii” în Transilvania*, 58, nr. 10-11, p. 579.
- Tampa, Magdalena, *Din începuturile bibliotecii de la Blaj - despre inventarul manuscris din 14 iunie 1747*, în *Biblioteca și cercetarea*, III, 1978, p. 126-145.
- Tampa, Magdalena, *Din nou despre începuturile bibliotecii de la Blaj. Cărți și posesori: Grigore Maior*, în *Biblioteca și cercetarea*, V, 1981, p. 93-105.
- Tăslăuanu, C. Octavian, *Raportul general al Comitetului central al «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român», cătră adunarea generală, convocată în Sibiu, la 13 și 14 Octomvrie 1912*, în *Transilvania*, XLIII, nr. 5, 1912, p. 300-305.
- Tăslăuanu, C. Octavian, *Tabloul sumar despre starea și activitatea despărțămintelor în cursul anului 1913*, în *Transilvania*, XLV, nr. 7-9, septembrie 1914, p. 293 .
- Tăslăuanu, C. Octavian, *Organizarea satelor noastre*, în *Transilvania*, XLII, nr. 2, 1911, p. 117-121.
- Tăslăuanu, C. Octavian, *Muzeul „Asociațiunii”*, în *Transilvania*, XLII, nr. 4 jubiliar, 1911, p. 457-475.
- Tăslăuanu, C. Octavian, *Despărțămintele „Asociațiunii”*, în *Transilvania*, nr. 4 jubiliar, iulie - august, 1911, p. 478-483.
- Teculescu, Horia, *Sfârșitul unei lupte de veacuri-Ultima adunare a românilor din Ardeal ținută sub vechiul regim, la Alba-Iulia*, în *Calendarul pe anul 1938 al Ligii antirevizioniste române*, București, Tipografia ziarului „Universul”, 1938, p. 6-8.

- Timbus, Mircea, *Mărturii documentare despre rolul Asociației Naționale din Arad pentru cultura poporului român în lupta de emancipare națională și spirituală a românilor din Transilvania (sec. XIX)*, în *Ziridava*, VI, 1976, p. 165-175.
- Tudor, Gelu-Alexandru, *Câteva documente ale Despărțământului Astra Ciuc păstrate în arhiva profesorului Spiru Tudor, președintele despărțământului în perioada 1939-1948*, în *Acta Carpatica*, III, 2016, p. 411-422.
- Tulbure, Gheorghe, *Școala sătească din Ardeal în epoca lui Șaguna*, în *Satul și școala*, nr. 5-6, 1937, p. 5.
- Turc, Lucia, *Istoriografia privind bibliotecile românești din Transilvania (1850-1918)*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Seria Historia*, LXV, nr. 1-2, 2000, p. 85-100;
- Turc, Lucia, *Tipurile de biblioteci românești transilvănene în Epoca Modernă (1850-1918)*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Seria Historia*, LXVI, nr. 1-2, 2001, p. 59-80.
- Turda, Marius, *The magyars a ruling race. The Idea of National Superiority in Fin-de-Siècle Hungary*, în *European Review of History*, nr. 10, 2003, p. 5-32.
- Togan, Nicolae, *Biblioteca „Asociațiunii”*, în *Transilvania*, XLII, nr 4 jubiliar, 1911, p. 476-478.
- Tomoni, Dumitru, *Astra Bănățeană în perioada 1937-1948*, în *Arhivele Banatului*, 1997, 5, p. 369-381.
- Vesa, Vasile, *Aspecte ale activității cultural-politice a burgheziei române din Trasnilvania la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea*, în *Acta Musei Napocensis*, III, 1966, p. 537-546
- Voicu, Sebastian, *Problema culturalizării masselor*, în *Transilvania*, 59, nr. 1, 1928, p. 1-6.
- Vrabie, Nicu, *Istoricul Despărțământului central județean Miercurea-Ciuc al Astrei*, în *Acta Hargetensia*, I, 1980, p. 161-169.
- Weber, Nora, *Gender and class as components of national efforts in Slovakia from 1848 until 1900*, în *Historicke Studie*, nr. 36, Bratislava, 1995, p. 71-72.
- Zainea, Ion, *Legea românească (1921-1950)-publicație religioasă și culturală a Episcopiei Ortodoxe Oradea*, în *Tradiții ale presei religioase din România*, (Coord., Carmen Tâgșorean, Ilie Rad), Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2017, p. 323-333.

WEBOGRAPHY

- www.kia.hu/konyvtar/erdely/erd2002/abetn02.pdf, accesat în 16.03.2016
- [http://www.dacoromania-alba.ro/nr30/contributii.htm/Nicolae Josan /](http://www.dacoromania-alba.ro/nr30/contributii.htm/Nicolae_Josan/)accesat în 05.03.2016
- http://www.dacoromania-alba.ro/nr25/avocatul_dr_camil_velican.htm, accesat în 15.06.2016;
- www.dacoromania-alba.ro/nr25/dr_ioan_pop.htm, accesat în 15.06.2016.
- http://www.dacoromania-alba.ro/nr30/evolutia_denumirii_strazilor.htm, accesat în 02.07.2017.

ANNEXES

Lista anexelor

Anexa 1.

Tabel cu numele celor care au asigurat managementul Despărțământului Alba Iulia al Astrei între 1870 – 1948

Anexa 2.a

Absolvenți și profesorii Școlii pentru adulți organizată în Despărțământul din plasa administrativă Zlatna

Anexa 2. b

Absolvenții și profesorii Școlii pentru adulți, desfășurată în Despărțământul din plasa administrativă Ocna Mureș

Anexa 2. c

Membrii Consiliului Național Român din Alba Iulia prezidat de protopopul Ioan Teculescu, directorul Astrei albaiulieni

Anexa 3

Structura Despărțământul central județean Alba al Astrei în anul 1926

Anexa 4

Numărul și clasificarea membrilor Despărțământului central județean Alba în anul 1930

Anexa 5

Organigrama Despărțământului central județean Alba al Astrei

Anexa 6

Galeria de portrete privind membrii de seamă ai Despărțământului Alba Iulia al Astrei.